

Men vroeg, wat zoo'n vrouw bij het leger moest doen, of zij soms de soldaten voortaan zou leeren hoe te vechten. Ook vreesde men een treden in de rechten van de doktoren. In den regel meent men, dat met het einde van den Krimoorlog haar levenswerk goeddeels is afgelopen. Voor haar eigen bewustzijn was het dat allerminst. Het leven had haar een overvloed van praktische ervaring gegeven. Voor haar was dat het uitgangspunt voor nieuwe plannen. Zij had geen blijvend werk tot stand gebracht. Aan haar helpsters had zij slechts een tijdelijk onderricht kunnen geven. De verbeteringen, die zij in den gezondheidsdienst en in de administratie van het leger had kunnen bewerken, verdwenen met de beëindiging van den oorlog. In de legeradministratie in het vaderland zelf was niets veranderd. Nu gaat zij aan het werk om ook daar verbeteringen te verkrijgen. De gezondheidstoestand was slecht, de sterfte onder de soldaten in Engeland groter dan die onder de zieken op het laatst van den oorlog in de Krim. Zij weet te bewerken, dat de regeering een commissie van onderzoek instelt. Als de plaatsruimte het toeliet, zou het interessant zijn eens te laten zien, met welk een — ik zou bijna zeggen vrouwelijke — hardnekkigheid zij wist te bewerken, dat haar gegevens in het rapport van de commissie werden verwerkt en ook praktisch benut. Dat de tegenstand niet gering was, blijkt wel hieruit, dat zij had bedreigd met een beroep op de publieke opinie, als men haar zin niet deed, zeer goed bewust, welk wapen zij daarin door haar populariteit had.

Was de organisatie van den gezondheidsdienst in het leger haar eene groote werk, het andere, meer bekend, was haar hervorming van het ziekenhuiswezen.

Het zou te ver voeren hier nader in te gaan op hare verdiensten op het gebied van het inrichten van de ziekenhuizen. Bij haar strijd daarvoor trachtte zij alles te benutten, wat wetenschap en statistiek konden geven. Het meest interesseert ons de opleiding van de verpleegsters, die daarmee nauw samenhangt. Aan die opleiding werd hier en daar wel iets gedaan. Het nieuwe, dat Florence Nightingale bracht, was het verplegen met gebruik maken van alles wat de medische wetenschap bracht. Dit is insoover bijzonder, omdat eerst nadien de groote ontwikkeling van de moderne chirurgie met zijn antiseptische behandeling en van de bacteriologie is gekomen. Toch ook te begrijpen. In dezen

tijd krijgt de natuurwetenschap de menschheid onweerstaanbaar onder haar beking. En het is niet verwonderlijk, dat een zoo verstandelijk ingestelde vrouw als zij die beking ondergaat. Het bijzondere is, dat zij die weet om te zetten ten dienste van haar levensideaal: de betere hygiënische verzorging van de menschheid.

Het verdere nieuwe, wat zij brengt, is, dat zij de verpleging niet meer voorbehoudt aan godsdienstige groepen als kloosterorden en diaconessen, maar weet te maken tot een werk voor de in het gewone leven staande ongehuwde vrouw. Wat dat beteekent befeffen we des te beter, wanneer we bedenken, dat de mogelijkheid om eigen brood te verdienen voor de ongehuwde vrouw buiten het gezin toen vrijwel niet bestond. Het werk op kantoren, bij het onderwijs in zijn verschillende vormen, het velerlei maatschappelijk werk bestond toen nog niet. Inderdaad heeft zij dus mede de stoot gegeven tot een geheele omkeer in de plaats van de vrouw. Maar juist hier is er aanleiding de vraag te stellen of bij het vele goeds, dat zij daarmee ongetwijfeld gebracht heeft, hier ook schaduwzijden zijn, die nauw samenhangen met haar karakter.

Het leven was voor haar allereerst een roeping tot arbeid. Zelf was zij zeer godsdienstig en zij was ervan overtuigd, dat de godsdienst de kracht in het leven moet zijn. Maar dat beteekent volgens haar niet, dat een geloovig leven voldoende is voor goed werk. Daarnaast vraagt zij nog iets. En wel, dat het werk in iemands leven zulk een centrale plaats krijgt, dat het met een bijna godsdienstige overgave en toewijding wordt verricht. Vandaar ook, dat zij het als een zekere ontrouw voelde, wanneer een van de zusters het werk in een meer leidende positie „in den steek“ liet, om te gaan trouwen. Zelf heeft zij een huwelijksaanzoek afgewezen, dat volgens haar eigen getuigenis haar alles zou gegeven hebben, wat zij verlangde, behalve dat eene, de mogelijkheid, zich ook te geven aan eenig groot werk.

Deze opvatting heeft zij doorgezet met zulk een consequente hardnekkigheid, dat zij er lichamelijk en geestelijk door geknakt is, en gefaald heeft aan de vrouw in dit opzicht het juiste evenwicht te wijzen.

Eigenlijk heeft zij nooit gekend een van de kostbaarste dingen in het leven: dat men wordt liefgehad met die liefde, waarvan men weet, dat het de liefde is, die niet zichzelf zoekt. Het is geen wonder, dat zij bij het

ouder worden zwaarmoedig werd, omdat zij toen ging voelen het gemis van de blijheid die ligt in het liefde geven en ontvangen. Door haar werk had zij die liefde kunnen vinden, als zij haar levenstaak minder zake-lijk en meer als een deel van het volle men-schenleven had gezien.

Om diezelfde reden heeft zij eigenlijk nooit de weg naar het hart van de vrouw gevon-den. Zijzelf zocht de oorzaak bij de vrouw. In een van hare brieven beklagt zij zich erover, dat zij geen school heeft gemaakt, en dat haar kijk op de dingen de vrouw niet heeft gegrepen. Zij wijt dit aan het gemis aan toewijding aan den arbeid, die zij, in tegen-stelling met de gangbare meening, wel bij de mannen, niet bij de vrouwen heeft aan-getroffen. De oorzaak ligt echter bij haar-zelf. Haar kracht lag vooral op intellectueel terrein. Wanneer zij gegevens kon verzame-len en rangschikken, rapporten opstellen, conclusies trekken, dan was zij in haar ele-ment. Maar wanneer de inhoud van die rap-porten moest worden uitgevoerd, dan duldde zij geen tegenstand. In hoofdzaak had zij daarbij te maken met mannen. Wist zij een van deze te overtuigen van de juistheid van haar inzicht, dan kreeg zij in hem een bond-genoot, die tot verwezenlijking van haar doel verder den weg baande. Was er zoo iemand niet, dan werd haar slagen bemoeilijkt, om-dat zij de noodige soepelheid miste om an-deren met tact te winnen.

Wie iets weet van de organiseerende talen-ten van de vrouw, juist op maatschappelijk terrein, zal dan ook niet twijfelen aan het on-houdbare van haar kijk op de vrouw. Wel blijkt, hoe zij gefaald heeft de weg naar het hart van de vrouw te vinden en de daar sluimerende organisatorische gaven wakker te maken. Zij meende, dat de vrouw op dezelf-de wijze voor een grootsch doel warm ge-maakt kan worden als de man. Gelukte dat niet, dan stootte zij af inplaats van door zelf-correctie een beteren weg te vinden. Van-daar ook het tekort in de verpleegstersoplei-ding, zooals zij die heeft ontworpen, en zoo-als die nog in hoofdtekken bestaat.

In het vastleggen van de beginselen, wat be-treft het technische deel van de opleiding, was zij in haar kracht. Maar zij verwachtte, dat de jonge vrouw bij haar intrede in het ziekenhuis een gevormde persoonlijkheid zou zijn, die wist, wat zij wilde, en onver-stoorbaar op haar doel — de verpleging — afging. Haar eischen aan de jonge verpleeg-ster, wat betreft moraliteit en karakter, waren

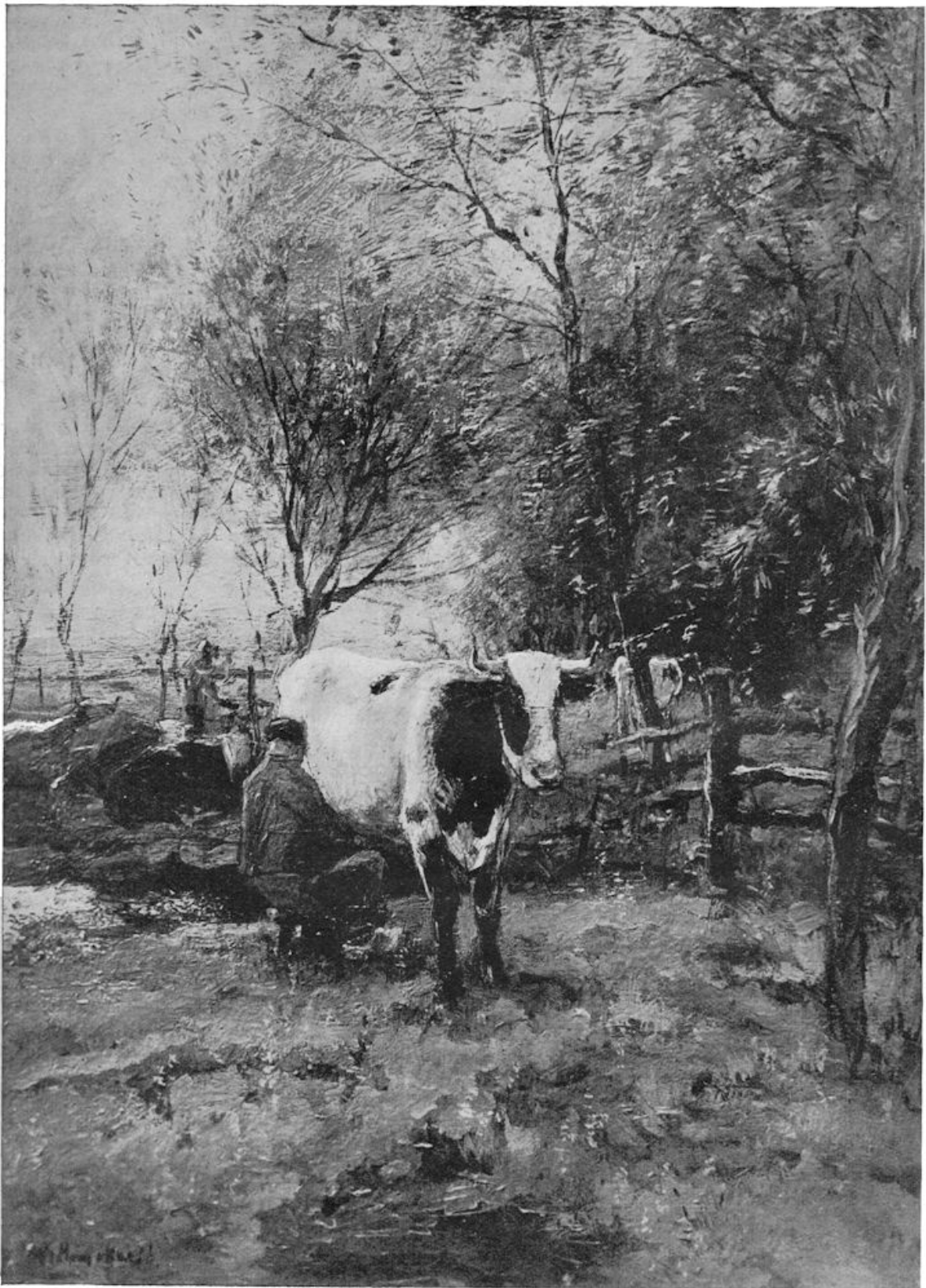
absoluut. Maar zij gaf niet de weg aan, waarlangs de jonge vrouw daarheen kon worden gebracht. Dit gemis deed zich in den eersten tijd niet zoo gevoelen. De meisjes, die zich aan het werk gaven, waren nog opge-groeid in strenge opvattingen, en voelden zich gedragen door haar huiselijken kring. Met het jonge meisje van thans staat het heel anders. Voor haar zijn de levensbeginselen, die een halve eeuw geleden als axioma gol-den, zoo zij ze al niet in twijfel trekt, dan toch in elk geval voor discussie vatbaar.

Zoo zien we dan nu in de verpleegstersop-leiding dit tekort, dat jonge vrouwen, in de jaren, waarin haar geestelijk leven zulk een ontwikkeling doormaakt, een technische op-leiding krijgen, die niet wordt aangevuld door een leiding bij haar geestelijke groei. Nu weet ik wel, dat helaas ook bij de andere opleidingen van onze jonge meisjes aan die zijde een tekort is. Maar dat tekort wordt daar meer gecorrigeerd. In den regel blijven zij daarbij in het huiselijk milieu. En in elk geval blijft er voldoende gelegenheid voor karaktervorming door club- en vereenigings-leven.

Bij de verpleegstersopleiding is dat niet het geval. Door het inrichtingsleven wordt het jonge meisje in hare gevoeligste jaren lan-gen tijd onttrokken aan den gunstigen in-vloed van het huiselijk milieu, zonder dat zij daartegenover iets gelijkwaardigs vindt. Zij is aangewezen op de innerlijke kracht, die zij meebrengt. De opleiding zelf versterkt die niet bewust. Ik weet, dat de besten dit be-treuren. Maar men heeft hier te doen met toe-standen, die historisch gegroeid zijn en daar-om niet gemakkelijk veranderd kunnen worden.

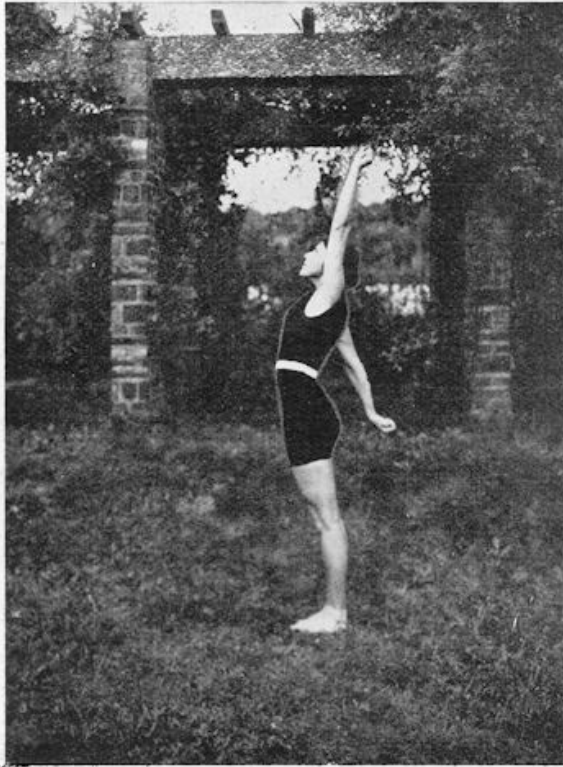
Toch zal die noodzaak steeds grooter wor-den. Florence Nightingale heeft zich voorge-steld, dat de verpleegster niet uitsluitend technisch onderlegd zou zijn, maar dat van haar op de maatschappij een verheffenden invloed zou uitgaan. Tot op zekere hoogte is dit ook het geval geweest. Sindsdien is het maatschappelijk werk steeds veelzijdiger geworden en in dien zin verzaard, dat het aan het karakter van de vrouw hogere eischen stelt. Bij andere opleidingen in die richting houdt men terecht daarmee rekening. Het ware te wenschen, dat de opleiding tot verpleegster, die voor zooveel van onze jonge meisjes de weg naar het maatschap-pelijk leven is, ook in dat opzicht op de hoogte van den tijd werd gebracht.

P. M. FRANKEN—VAN DRIEL.

de vrouw en lichaamsoefeningen

1.

Men mag het zijne denken over over-dreven sportbeoefening, die in onze tijd vaak tot droevige excessen leidt, van het nut van juist gedoeerde lichaams-oefeningen is ieder wel overtuigd. Waar iedere spier bewust beïnvloed kan worden, hebben we hier een krachtig middel om onze gezondheid te bevorderen en onze lichaamshouding te verbeteren. Sport, op zichzelf een onmisbaar iets voor de vitaliteit van ons volk, is meer dan lichaamsbe-weging louter en alleen voor genoeg. Hier zij wèl geconstateerd, dat de sport bij lange na niet zoo'n invloed op de lichamelijke ge-steldheid heeft als de, op de juiste manier toegepaste, oefeningen. Daarom was het o.i. gewenscht, dat er pas dan met sport be-gonnen werd, wanneer de gymnastiek haar werk gedaan had.

Geven we dagelijks trouw enkele minuten hieraan, dan zullen we spoedig de heilzame werking aan ons lichaam bespeuren. Thans ontbreekt de ruimte om dit te verklaren, maar bij een stipt opvolgen van het hier voorge-schrevene zal het hoe en waarom u na eenige „lessen“ duidelijk zijn.

Hier volgen dan een viertal moderne oefe-

ningen, die meteen laten zien tot welke een-voudige bewegingen en houdingen de gym-nastiek terug gebracht is.

OEFENING 1.

Uitgangshouding. Gesloten stand. De linker arm is omhoog gestrekt en de rechter omlaag en iets naar achteren. Het hoofd rechtop en de handen tot vuisten (zie foto 1).

Oefening. Nu gaan wij, terwijl het hoofd en de romp in dezelfde houding blijven, de armhouding wisselen. Dus de rechterarm komt hoog en de linker laag.

Er om denken dat:

- 1e. de romp rechtop blijft;
- 2e. wij rechtvooruit kijken;
- 3e. de beweging zoover mogelijk doorgaat; dat wil zeggen tot aan de grens der bewegingsmogelijkheid;
- 4e. bij het wisselen de vuisten vlak langs elkaar gaan;
- 5e. het tempo \pm 60 wisselingen in de minuut is;
- 6e. het een beweging is. Nergens komt tij-dens de oefening dus een rust.

Opmerkingen: In den beginne zijn 20 wisselingen voldoende. Na eenige weken kunnen we zoolang doorgaan met oefenen, totdat een zekere vermoeidheid optreedt.

Doel: Het lenig maken van de schouder-gordel.

OEFENING 2.

Uitgangshouding. Gesloten stand. De romp voorover gebogen en de handen om-vatten de beenen aan de achterkant van de knieën (zie foto 2).

Oefening. Terwijl nu de knieën gestrekt blijven, gaan we de romp met korte veeren-de rukjes voorover buigen. We bewegen de romp dus naar de beenen toe, terwijl de armen deze beweging ondersteunen, waarbij de ellebogen naar buiten gaan. We trekken dus de romp met een krachtige ruk voorover, maar komen direct daarna weer terug in de uitgangshouding.

Er om denken dat:

- 1e. de knieën onherroepelijk gestrekt blij-

- ven. Worden die gebogen, dan is de oefening vrijwel waardeloos;
- 2e. we naar de knieën kijken (een goede contrôle);
 - 3e. de armen intensief meewerken;
 - 4e. het tempo \pm 40 veeringen in de min. is.

Opmerkingen. In den beginne zijn 10 veeringen voldoende, later 15. Een grooter aantal is niet noodig.

Doel: Het lenig maken van de wervelkolom en de heupgewrichten.

OEFENING 3.

Uitgangshouding. Knieën spreidstand. De linkerarm is zijwaarts gestrekt en de rechter- in het elleboogsgewricht gebogen en meteen de hand achter het hoofd. De romp helt naar links over en de blik is recht vooruit (als foto 3; bekijk deze goed).

Oefening. Nu gaan wij den romp in deze houding, met korte, veerende rukjes nog verder zijwaarts buigen. We probeeren als het ware een voorwerp, dat ongeveer 20 cm. van de linkervuist verwijderd is, steeds weer even aan te raken, om daarna door de veerkracht der spieren aan de rechterzijde van het lichaam in de uitgangshouding terug te keeren.

Er om denken dat:

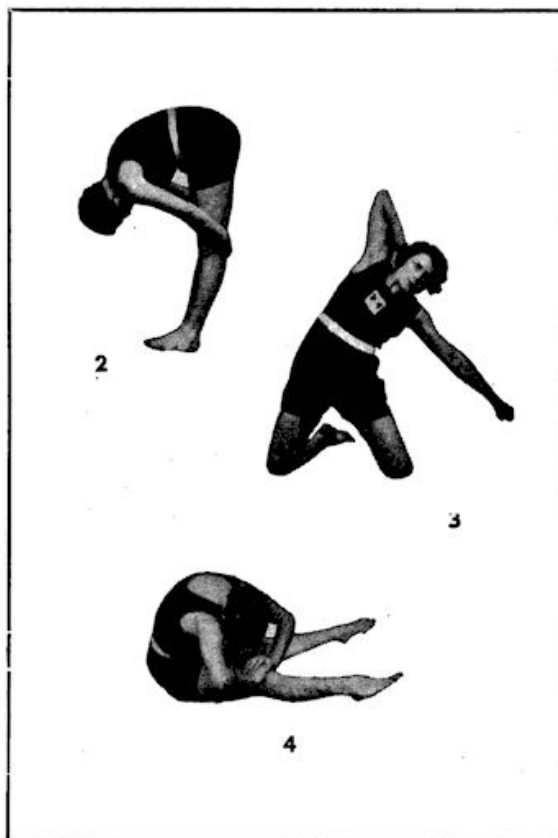
- 1e. de romp niet draait, maar de borst steeds naar voren wijst;
- 2e. het hoofd rechtop wordt gehouden en wij niet naar den grond, maar naar een wand, raam of iets dergelijks kijken;
- 3e. de rechter elleboog zoover mogelijk achteruit wordt gedrukt;
- 4e. de knieën ver uit elkaar staan (zie foto).

Opmerkingen. Deze oefening is vooral in het begin lastig. Maar met een beetje inspanning en geduld moet zij toch zonder fouten door een ieder gedaan kunnen worden, ook door degenen die nimmer aan gymnastiek deden. In den beginne voeren wij deze oefening 5 keer uit, zoowel links als rechts. Later 10 keer.

Doel: Het bewegelijk maken van de wervelkolom, het heupgewricht en de ribben.

OEFENING 4.

Uitgangshouding. Zitten op den

grond, met gespreide beenen. Beide handen steunen op de rechterknie. De romp is in de richting van het rechterbeen voorover gebogen, terwijl de blik op de handen is gericht (zie foto 4).

Oefening. Door korte veerende rukjes probeeren wij nu het hoofd op de knie te brengen. Dit gaat natuurlijk niet zoo gemakkelijk, maar wij probeeren het, om daarna weer terug te veeren in de uitgangshouding. De beide handen zorgen er voor, dat het been in het kniegewricht niet gebogen wordt.

Er om denken dat:

- 1e. de knieën gestrekt blijven;
- 2e. wij naar de handen kijken.

Opmerkingen. Er is een sterke neiging om tijdens het oefenen de knieën te buigen. Doen we dit, dan verliest de oefening 70% van haar waarde.

Doel. Het bewegelijk maken van het heupgewricht en de wervelkolom. Th. HEEG.

het lichaam een geschenk Gods

Denk u eens even in, dat ge aan iemand een waardevol geschenk bracht. En dat de ontvanger het verwaarloosde, omdat hij er geen waarde aan hechte, of, erger nog, dat hij het op zijn beurt wegaf aan een ander, die uw grootste vijand is! — Het lichaam is een geschenk van God. Hij is de Schepper, de Onderhouder ervan. Maar Hij blijft ook de Eigenaar. We kunnen niet naar willekeur handelen met Zijn gaven. We blijven Hem verantwoording schuldig.

Wanneer we van deze dingen diep door-drongen waren; — en wanneer we daarbij altijd gevoelden en wat we belijden: dat God steeds en overal tegenwoordig is — zouden we dan nog zoo dikwijls komen met vragen omtrent wat wèl en wat niet mag? Is eigenlijk zulk een vraag in de meeste gevallen al niet een bewijs van twijfel, of we wel op de goede weg zijn? Verkeeren we, als we onze vragen stellen, niet vaak in de verwachting, dat een ander met zijn autoriteit zal dekken, wat wijzelf niet geheel voor onze verantwoording durven nemen?

Doch evenmin als we te ver mogen gaan, mogen we te laks zijn. Dit laatste sluit in, dat we alles, wat we vermogen, moeten in het werk stellen, om ons lichaam in zoo goed mogelijke conditie te houden. En het sluit ook in, dat we er naar moeten trachten, onze uiterlijke verschijning zoo goed mogelijk te verzorgen. — Het eerste wordt gemakkelijker toegegeven dan het laatste. Tenminste in onze tijd. Als we zoo af en toe eens met onze gedachten teruggaan in de geschiedenis, stuiten we telkens op vreemde begrippen, waar het de hygiëne betreft. Geheel uitgestorven zijn deze in sommige lagen der bevolking nog niet, doch het is wel zeker, dat we gezonder leven dan de menschen dit in vroeger tijden vaak deden. Al zou ik niet graag beweren, dat we ook gezonder zijn. De vraag is nu: waarom gebeurt dit alles? Waarom deze zorg voor het lichaam? En dan is vaak het antwoord: uit eerbied voor de Natuur. Dit laatste woord liefst met een hoofdletter geschreven. En dikwijls moet het antwoord eigenlijk luiden: uit liefde voor ons eigen dierbaar ik.

Dit mag echter voor een christen niet voldoende zijn. Wie waarlijk een kind van God is, betreft alle dingen op de relatie tusschen God en den mensch.

Ge zegt misschien: „het resultaat blijft er

eender om.“ Dit is echter niet het geval. Wanneer we ons lichaam beschouwen als een Godsgeschenk; wanneer we het verzorgen uit eerbied voor Hem, gevoelen we ons daarbij van Hem afhankelijk. Dit bewaart ons voor onnoodige zorg en angst; dit doet ons ook aanvaarden de gevolgen van de zonde, voor zoover ze zich in ons lichaam openbaren. Ziekte, maar ook: misvorming. Ook, wat voor een vrouw niet zoo heel gemakkelijk te aanvaarden is: een weinig aantrekkelijk uiterlijk.

Dit bewaart ons er evenzeer voor, te ver te gaan in onze zorg voor het lichaam. Dit maakt, dat we ons moeten verzetten tegen alle eeredienst van het louter lichamelijke, op welk terrein deze zich ook openbaart, op het gebied van de sport, van het sexueele, maar ook in een onnatuurlijke opmaak van 't gezicht, waardoor dit wordt tot een masker. Sport: alleen in zooverre, als ons lichaam er door geoefend en gestaald wordt. Als we dus, door de sportbeoefening, beter in staat worden gesteld ons werk op aarde, onverschillig wat dit is, te verrichten. Dus nooit sport ten koste van dat werk. Nooit sport om de sport-zelf, om uit te blinken en records te behalen. Wat dit laatste betreft moeten we zeer zeker ons ook afvragen of we niet zóó ver gaan, dat we méér van ons lichaam vergen dan voor ons leven, nu en later, als vrouw goed is.

Het sexueele. Dit is een zoo breed terrein, dat ik aarzel, om er ook maar iets van te zeggen. Voor ditmaal alléén dit ééne: nooit, in welke verhouding ook, mag voor een christenvrouw het lichamelijke hoofdzaak zijn. Nòch wanneer het er om gaat, liefde te wekken; nòch wanneer men verloofd is; nòch in het huwelijk. Er leeft, onbewust misschien, bij velen de gedachte, dat de gevaren er alléén zijn zoolang men niet getrouwd is. Dat het huwelijk als het ware een vrijbrief is, die alle zelfbeheersching onnoodig maakt. Of ook: dat het er voor een vrouw niet meer op aankomt hoe ze is, wanneer ze eenmaal getrouwd is. Beide misvattingen wreken zich. De laatste misschien eerder en zichtbaarder, door een verwaarloozing van de kant van den man, dan de eerste. Maar daarom is de eerste niet minder gevaarlijk. Als tusschen man en vrouw weinig of geen geestelijk contact is; meent ge, dat er dan van een heilig huwelijk sprake zou kunnen zijn?

J. M. W.—W.

naar den rommelkamer. En terwijl ze aan haar koekske knabbelde, knikte ze glunder naar mevrouw, die een wollen vest voor Dominee breidde. „Mee dees pastorij pateekens, zoudt ge Vaders gansche wijk uw kerk in lokken.”

Als ze thuis met Marieke het miniatuur bekeek, was ze zelve verwonderd tusschen de sierlijk gekrulde hoofdletter, die heel het blad vulde, zoo wonderfijne beeldekens te vinden, op plekskes, die ge bij nader bezien eerst vindt.

Drie lammeren lagen te slapen in een schaduwhoek onder twee zware lijnen en een reeks vogelkes zaten rank en licht op een kleine verdoken krul.

Alle apostelen hadden een plaats gekregen. Ge herkende ze aan de symbolen, die ze ook droegen op de koffielepeltjes bij nonkel Free.

Marieke's dunne vingers gingen de ranke lijnen langs met streelende gebaartjes.

„Hoe schoone toch,” zuchtte ze. „Wat is hij toch 'n goê mensch, ons Dominee. Anders 'n zou hij nooit nie zoo geerne iets geven, peisde wel?”

„Neen,” weifelde Jonny. „Maar als hij dan zoo geere geeft, waarom houdt hij dan den tijd voor zichzelf en voor zijn liefhebberij? Pol 'n vindt da toch ook nie goê?”

„Neen, gullie meent da elk ne stalen mensch moet zijn. En da 'n kunnen we nie allen,” zei Marieke mistroostig. „Zie, voor andere gewone menschkes, lijk ik, is hij toch goê, en Lieva luistert toch ook geer naar hem, niewaar? Zijn tijd is nie verloren mee wa hij doet. Ge zegt, da hij nen hof vol bloemen kweekt. Maar hij geeft ze aan iedereen weg. Ouw vrouwkes komen d'r halen, Zaterdag na den noen en ze klappen met hem, da wete ik van Nele, die passeerde jaar bij ons werkte.

Gij en Pol zullen da ook wel onnoozel gepraat noemen, maar die vrouwen gaan toch maar mee ne content hart naar hun huizekes weerom.”

„Ewel, 'k en zal hem nie weer beschuldigen,” zei Jonny, terwijl ze plagend in Marieke's hals kriebelde.

Ze waren alle tevreden met hun nieuwe woon, toen ze na het avondeten reeds een gezellig geordende huiskamer vonden, waar de helianten met feestelijk bloemenlicht straalden.

Maar den volgenden morgen om vijf uur, schrok Jonny wakker en zat seffens recht overeind in haar bed.

Wat gebeurde daar? Was er oorlog en trok de artillerie voorbij? Of onweerde het?

Ze sprong uit bed en liep op gespitste voeten over het koude zeil naar het venster.

Nee maar! Groenselkarren, die van den buiten kwamen om naar de markt te gaan. Een heele root! Waar ge de wagens niet onderscheiden kon zaagt ge toch reeds hun lantaernen.

Ze kwamen langs de kade gebolderd, botsend met de breede ijzerbanden over de bonkige kasseien. Scharminkels van muilezels klepperden een lichten maat tusschen al het lawijt, binst dat de zware ploegpaarden hun hoeven op de straat pletsten, zwaar en langzaam, als vertegenwoordigden zij de bombardon in die helse fanfare.

Lieva werd ook wakker.

„Wat is dat toch, Jon?” klaagde ze.

„De groensel wordt naar de markt gebracht. Wat wilde eten? Dan kan ik het nu seffens van een kar opvisschen als ge me 'n hengel geeft,” knikte Jon, die nu gansch en al wakker was.

„Da ge daar nie aan gedacht hebt, toen ge het huis wilde huren!”

„En gij dan?”

„Gij weet van die dingen uit de stad toch veel meer dan ik,” bekende Lieva zonder nederigheid, omdat het haar geen verdienste leek, lijk een meid met de bedoening van de groenselmarkt op de hoogte te zijn.

„'k En heb op geen groensel gepeisd, toen ik het huis bezag en nog minder op de karren, die met groensel rijden.”

„'t Is ambetant,” en Lieva stopte haar eene oor in 't kussen en trok de dekens over het andere heen.

„Marieke!” dacht Jonny.

Ja, dat was erger, als die er elken morgen van wakker werd.

Ze schoot d'r sloffen aan en stak de gang over naar de naaste kamer.

Marieke zat recht op voor het raam, de ellebogen op de vensterbank gesteund.

Met een sprongetje zat Jonny naast haar in 't bed en knuffelde haar koude voeten in 't warm holleke onder de dekens.

„Da zijn dingen, ne waar, Marieke? Zijt gij d'r ook van verschoten? 'k Meende, da d'r oorlog was.”

„Wel neen 'k. Ik kon 't seffens zien, als ik m'n oogen open deed, dat het de groenselkarren waren.”

„'t Is een schrikkelijk lawijt,” zuchtte Jonny. „Ja,” zei Marieke, „het dreunt zoo, ewaar. Vooral als ge nog slaperig zijt” en ze streek haar hand over haar voorhoofd, dat vochtig van zweet was.

„Maar 't is toch 'n aardig zicht, Jon. 'k En heb nooit geweten, dat d'r zooveel groensel bij mekaar op den buiten groeide.

Zie ne keer, daar gaan bloemkolen voorbij. Die kunde goê zien in den schemer, mee d'r roombollekes. Maar da donkere? Wa is da?”

„Roode kool,” constateerde Jon.

„Zie weeral prei. Zooveel prei da d'r al gepasseerd is. Hoe kunnen de menschen dat op? Is prei wel goed voor ne mensch z'n maag?”

„Wel zekers,” knikte Jonny geruststellend naar de preien, die met hun witte wortels en groene steerten lijk een kleed van licht en donkere strepen op de karren lagen.

Als parkieten tegen elkaar, zaten ze voor het venster uit te zien.

„Ze hebben 't koud,” zei Marieke, neerkijkend op de kleumig ineengebogen wijvekes, die neven de mannen voorop de wagen zaten en hun gezichten en armen verdoken hielden onder een grooten omslagdoek.

„Ja,” wist Jonny, „hoopkens miseries van den buiten.”

De armoe van hun vervallen bedrijf zaagt ge op de oude gehavende karren en de met zeel verstelde tuigen van de paarden.

„Daar zijn de laatsten,” wees Marieke. „Hè, ik heb 't ook koud,” huiverde ze.

Jonny was met een sprong het bed uit.

„Rap onder de sargies,” gebod ze. „Allee, 'k zal d'r u inpakken lijk ne klein kind. En dan slapen.”

„'k En zal nie meer gaan slapen. 'k Ben heel en gansch wakker,” lachte Marieke, terwijl ze zich toedekken liet.

„'t En mag nie weer gebeurten,” dacht Jonny.

Maar geen der bewoners van het nieuwe doktershuis, die allen te vroeg waren wakker gerateld, wist er raad op.

„We laten de kaai asphalteen,” zei Vader royaal, alsof hij millionair was.

„Een request indienen aan den gemeenteraad, om de karren een andere route te doen nemen,” stelde Lieva in allen ernst voor. „We zijn toch goede burgers, waar

de Raad rekening mee houden moet,” zei ze, alsof op iedere andere route geen burgers woonden.

„De paarden slaapsokken aandoen,” knikte Pol, terwijl hij nog naar een geschikte wielbekleding zocht.

Jonny zei niets. Maar toen ze dien avond in Marieke's kamer goê nacht zeggen kwam, had ze in haar ooren lange wattenproppen. Naar boven heen zonderling uitgedraaid tot witte ezelsoren.

„Gij trekt op koning Midas,” lachte Marieke verrukt. „O Jonneken, geef mij d'r ook zulke” en ze reikte naar de doos watten onder Jonny's arm.

Op den rand van het ledikant draaide Jon een paar witte plakken tot lange schelpen en liet ze dwaas uit Marieke's kleine ooren steken.

Ze hadden plezier lijk kinderen en zaten elkaar proestend te bezien.

„'k Peis da 'k morgen tot den noen slaap, want 'k en zal Treze nie hooren kloppen. Wacht ne keer, 'k ga d'r zeggen da ze me aan mijnen neus trekken moet. 't Is waar, 'k heb hier nog frambozenspekken in mijn tasch. Die heeft ze zoo geren.”

Met haar dubbel stel oorschelpen en een kleverig zakje, liep ze naar 't einde van de gang, waar Treze's kamer was.

„Trezel Trezeke!”

„Zijde gij doar, iefrouw Jonny? 'k Zen al in mijne bedde, ik.”

„Da's niets,” zei Jonny, die de deur open-draaide.

„'n Heb geen schrik, Treze. 'k Heb ne paar ooren d'r bij gevat, om vannacht de karren nog beter te hooren.”

„Ge zijt d'r toch eene, gij,” kwam Treze's stem uit het donker, binst ze Jonny bezag, die tegen het lichtvak van de deuropening stond.

„Ja, maar als ik mee dees wattenproppen uw fanfare te zevenen nie 'n hoor, dan moete maar ne keer de kamer inloopen en aan mijnen neus trekken.

Zie ne keer, hier is ne frambozenspek, daar zuig ik zelf ook zoo geer op, als 'k slapen ga. Wa ne klein kind, waar?”

„Die iefrouw toch. 't Is erg,” zei Treze beduusd.

„Zie, 'k zal d'r nog eene neven uw drinkglas leggen. Ge zuigt schoone droomen uit zoo'n spek, Treze, da zulde ervaren dees nacht.” „Da ge bedaankt zijt, da wete ewaar,” en 't was spijtig, dat Jon door het donker Treze's verheerlijkt gezicht niet zien kon.

DAT EENE

Er was een schelpje geworpen op 't strand,
Door de woelige zee op het wachtende land.

Onder vele dit eene.

Rijker van vorm waren grootere wel,
Teer was van klein're het tintenspel.

Waarom dan dit eene?

Het lag in de zon en het straalde zoo zacht
Als had daar de Zuidenwind meegebracht
Een citroenvlinder geel.

Die met zijn levenssap zelve moest verven
Het broze schelpje, en daarna sterven.

Zóó innig-warm geel.

Ik zag het liggen, het glansde zoo blij.
Zou 'k het bewaren? Ik was al voorbij

De plek waar het lag.

Ach, ik dacht dat er onder die vele
Mooie schelpen nog wel zoo een gele

Voor mij daar lag.

Maar neen, op die heele verdere tocht
Vond 'k er geen, hoe goed ik ook zocht.

Ik werd verdrietig.

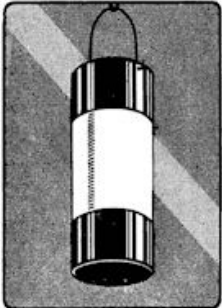
Zoo liggen er daaglijks de mooiste schatten,
Maar wij zijn te haastig om ze te vatten.

't Is zoo verdrietig.

HERMIEN MANGER.

Waar kinderen wonen

'n Lantaarntje, waar echt een lichtje in kan branden! Welk kind vindt het niet heerlijk zoo iets te maken?

Hiervoor zijn noodig: twee kartonnen ringen uit bolletjes zijde (zonder omgekrulde rand), een stukje karton, wat gekleurd doorzichtig papier, een ijzerdraadje en één kaarsje.

We beginnen met een ronden schijf van karton te knippen, die strak in één der zijde-ringen past; dit is de bodem van 't lantaarntje. In dezen bodem steken we een kaarsenhoudertje met een scherpe punt aan den onderkant. (Hebben we dit niet meer van den kerstboom over, dan kinppen we in den bodem een rond gaatje, waar het kaarsje juist in gewrongen kan worden). Hierna knippen we 3 reepjes karton, 13 c.M. lang en 1 c.M. breed. Met deze reepjes als stijlen verbinden we de ringen (de uiteinden plakken we op onderling gelijke afstanden in de ringen). Vervolgens wordt er een ongeveer 9 c.M. breede reep doorzichtig papier om het heele lantaarntje heen op de ringen vastgeplakt. Daarna worden de ringen netjes met zilver- of sitspapier beplakt. Een ijzerdraadje door twee gaatjes tegenover elkaar in den bovensten ring maakt dat het lantaarntje kan worden opgehangen. H. J. H.—H.

Een poppenkamertje is voor vele poppenmoedertjes een onbereikbaar ideaal. 't Heeft al eens op een verlanglijstje gestaan, maar 't hielp niets. Zelfs St. Nicolaas vond het nog te duur. Maakt u het nu zelf eens, dan zult u zien dat 't haast niets kost en gemakkelijk zelf te maken is.

Een beetje hout, een beetje verf, een oud lapje, dat is alles. De meubeltjes zijn al heel eenvoudig. Een balkje hout van 43-7-4 c.M. wordt in stukken ge-

zaagd. 1 stukje is 13 c.M. lang, 2 lang 8 c.M. en 2 lang 7 c.M. Verder is er een stukje triplex noodig.

Eerst maken we 2 stoeltjes van de blokjes van 8-7-4. 8 is de breedte, 7 de diepte en 4 de hoogte van de zitting. Achter de zitting wordt een stukje triplex gelijmd. Dit is de rugleuning. Breedte ervan 7 c.M., hoogte 8 c.M. Naast de zitting nu nog de zijleuningen op dezelfde wijze (ook tegen de zijkant van de rugleuning plakken). De hoogte hiervan is 6 c.M.

De voorste hoeken van de zijleuningen en de bovenste van de rugleuning moeten afgerond worden.

Van het balkje van 13 c.M. wordt op precies dezelfde manier een bank gemaakt.

Nu nog een tafeltje van de beide overige blokjes. Ze worden op elkaar gelijmd en hierop het ronde tafelblad van triplex. Middellijn 13 c.M. Hebt u geen figuurzaag, dan kan er natuurlijk ook best een vierkant blad op.

De meubeltjes worden met een frissche kleur ripolin gelakt. Het belangrijkste komt nu nog en wel het kamertje zelf. Het beste kunnen we hiervoor een net kistje gebruiken van ongeveer de gewenschte afmetingen. Hebben we 't niet, dan zelf maar aan 't werk.

De lengte van 't kamertje is 54 c.M., de diepte 38 en de hoogte van de wanden 30. We gebruiken hier triplex voor.

De vloer komt op een kleine verhooging te staan, waartegen later de zijwanden en de achterwand gelijmd en gespijkerd worden. Aan de onderkant van de vloer brengen we langs de zijkanten en de achterkant kleine balkjes aan van 1-1-1 c.M.

Eerst wordt op de achterwand met potlood en lineaal het raam geteekend en daarna met ripolin

geverfd in een kleur die mooi staat bij de kleur van de meubeltjes. Een „echte" vensterbank wordt aangebracht door een plankje hout van 1 c.M. dikte onder het raam tegen de wand te lijmen. Tegen de onderkant en de zijkanten hiervan kan straks de vloer en de eene zijkant van 't kamertje gespijkerd worden. De vensterbank krijgt dezelfde kleur als de kozijnen. Het „glas" wordt licht grijs-blauw gekleurd.

Nu wordt de bank aan de vloer gelijmd in de aangegeven hoek. Hiertegen aan lijmen we weer de zij- en de achterwand.

Is de lijm droog, dan (wanneer 't voor de stevigheid noodig is) nog van buiten af een paar spijkertjes er in.

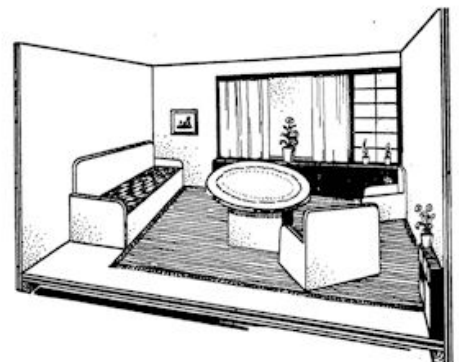
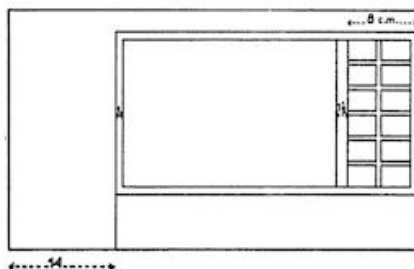
In de tegenovergelegen hoek van de bank, dus de open hoek van 't kamertje, wordt een klein blokje gelijmd van 4-4-2 c.M. en geverfd met de kleur van de vensterbank. (Maken we 't kamertje van een stevig kistje, dan worden de meubeltjes er los ingezet).

De vloer moet nu nog geverfd worden en alles wat dan nog geen kleur heeft wordt met blanke lak gevernist.

Nu moet alles nog wat gezellig gemaakt worden.

In de eerste plaats gordijnen voor de ramen. Van een lapje tulle maken we die. Ze worden opgehangen aan een sterk eindje touw, dat door de zoompjes wordt getrokken. Aan de beide einden een lusje en de lusjes om sigarenkistspijkertjes, die als gordijnenklossen dienst moeten doen. Een karpetje komt er op de grond van een stukje laken, een kleedje op de tafel van... Vult u zelf maar in en bedenk nog maar meer kleinigheden. De poppenmoedertjes moeten ook werk hebben, anders verveelt het spelen gauw.

H. M.—W.

SINT-NICOLAAS · CADEAUTJES

Zoo langzaam aan begint de gezellige tijd weer aan te breken, waarin we voor al onze huisgenooten en vrienden geheimpjes hebben. Als er iemand onverwacht binnenkomt, moet er gauw gauw een handwerkje of knutselarijtje worden weggestopt. Ja, de tijden zijn moeilijk. We moeten misschien héél zuinig zijn, maar daar mag het gezellige Sint-Nikolaasfeest toch niet onder lijden.

Het gaat immers niet om de kostbaarheid van het cadeau. De meeste menschen, die ons lief zijn, stellen een klein zelf gemaakt cadeautje gelukkig veel meer op prijs dan een kant en klaar in de winkel gekocht kostbaar stuk.

En hoeveel leuke dingen kunnen we niet maken, die bijna niets of tenminste heel weinig kosten.

Van overgebleven lappen maken we kussens, (als we b.v. appliceeren kunnen we allerlei resten van verschillende kleur en verschillend materiaal gebruiken), boekomslagen, poppenkleertjes en wat niet al.

Ook met jute is zooveel aardigs te bereiken. Vooral voor theemutsen is het buitengewoon geschikt. We maken er een los overtrek van, over een muts van satinet in dezelfde kleur. Als vulling kan gerust kapok uit oude kussens worden genomen.

Een kussen, waarvan de kapok in proppen op elkaar zit, is niet meer goed te maken, ook al vullen we het kussen bij, terwijl het, als de proppen goed uit elkaar worden gehaald, in een theemuts nog goede dienst kan doen, omdat het daarin maar heel weinig te lijden heeft.

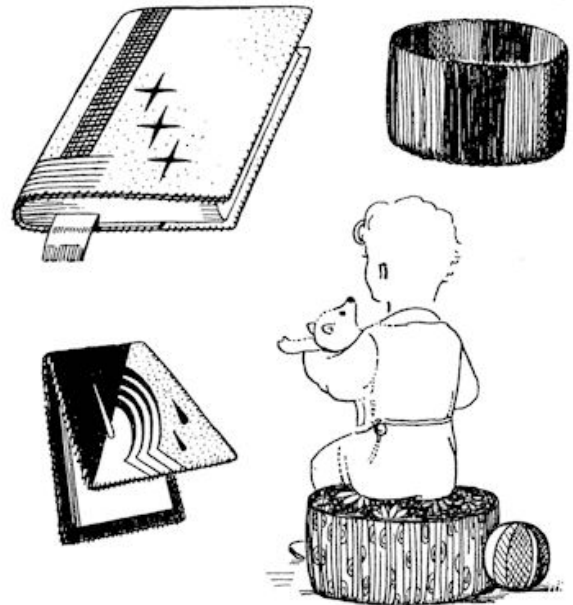
De jute wordt bewerkt met fleurige bloemmotieven (liefst de eenvoudige margrietvorm) van raffia in sprekende kleuren.

Ook kunnen we van jute leuke kussens, met wol of raffia bewerkt, en boekomslagen maken.

Een boekomslag er van krijgt een eenvoudig boorrandje van heel smal leer.

Raffia blijft natuurlijk ook altijd een goedkoop en gezellig materiaal.

We vlechten er ceintuurtjes van, kartonnen ringen, waar zijde opgerold is geweest, kunnen er mee omwerkt worden om ze om te

tooveren in servetbanden. Ronde doozen als van Droste-flikken b.v. bewerken we er heelmaal mee, zoodat we een fleurig luxedoosje krijgen.

Een aardig idee voor een kinderpoufe is een gewoon kersenmandje zonder deksel, wat stevig opgevuld wordt b.v. met zeegras.

Op de grootte van het mandje wordt een rond kussentje gemaakt met een overtrekje van een goed waschbare stof. Dit wordt met groote steken (wanneer het vuil is moet het er immers telkens afgenomen worden) stevig op het mandje bevestigd.

Rondom het mandje wordt nu een ruime strook gerimpeld, die zóó afgewerkt moet worden, dat de plaats, waar het kussentje op het mandje vastgemaakt is, onzichtbaar wordt.

Nu hebben we een gezellig laag poufje voor onze kleine kleuters, voor wie de gewone poufes dikwijls veel te hoog zijn, zoodat ze er gauw afrollen, terwijl de voetenbankjes, waar ze zich bij gebrek aan beter maar mee vergenoegen, veel te laag zijn.

En nu moeten we het perkamentpapier niet vergeten, waarmee we zooveel mooie resultaten kunnen bereiken.

Perkamentpapier kunnen we in de handel koopen, maar we kunnen het ook zelf maken. We nemen er voor de beste kwaliteit zwaar teekpapier, dat per vel of per meter te krijgen is.

vinden, vooral als de schoudergordel nog niet de noodige „lenigheid“ bezit. Na eenige dagen oefenen kan ieder echter deze oefening doen. We voeren haar zoo dikwijls uit totdat vermoeidheid in de schouderpijlen optreedt, maar geven het ook weer niet te spoedig op.

Doel. Het versterken der spieren van de schoudergordel en het bevorderen van het juiste gebruik van deze spieren.

OEFENING 5.

Uitgangshouding. Zitten op een stoel, de rug tegen de leuning, het hoofd voorover, de linkerhand rust losjes op de stoelzitting, terwijl de rechter- met de vingers achter op het hoofd rust (zie foto 8).

Oefening. Terwijl de romp dezelfde hou-

ding bewaart (dus met de rug tegen de leuning), gaan we het hoofd rechtop heffen, terwijl de rechterhand aan deze beweging tegenstand biedt. Deze weerstand moet zoo groot zijn dat het hoofd nog net opgericht kan worden.

Er om denken dat:

- 1e. de rug steeds tegen de leuning aangedrukt blijft;
- 2e. we tijdens het oefenen gewoon doorademen.

Opmerkingen. In den beginne deze oefening 3 keer uitvoeren, later 5 keer. We kunnen haar ook zijwaarts doen, zoowel links als rechts.

Doel. Het versterken van de halsspijlen.

Th. HEEG.

boekenmolen

Waar dit nummer in het teken der geschenken staat, geven we ook hier ditmaal „elk wat wils“.

„De Boer zonder God“ van Jan H. Eekhout, uitg. „Holland“, Amsterdam, is een prachtig en groots werk, in alle opzichten. De boer is een persoonlijkheid, iemand van sterk, onbuigzaam karakter, die ten laatste moet toegeven dat Eén de nog sterkere is.

Bij Kirberger en Kesper in Amsterdam kwam uit „Een Tarwekorrel“, een roman van de ons allen bekende Kagawa, religieus en sociaal hervormer van Japan.

Een boek over een nobele jonge vrouw is: „De levensroman van een Japansche Prinses“ door E. Sugimoto. Dit boek is even teer, bescheiden en fijn gevoeld als de zacht-geschilderde prenten uit haar vaderland.

Voor wie van verzen houdt noemen we „Het Derde Reveil“, 100 verzen van jong-Protestantse dichters, met een inleiding van K. Heeroma, uitg. „Holland“, Amsterdam. Hier vinden we het beste van onze jonge dichters bijeen, terwijl de samensteller in zijn inleiding ieder van hen scherp karakteriseert en hun werk in historisch verband zet.

In de meer genoemde brochuren-reeks „Onze Verantwoordelijkheid“ is nu verschenen: „Trouw“ door Ds. J. G. Franck. Evenals de

vorige behandelt ook dit boekje de verhouding jongen-meisje, man-vrouw. Deze zeer lezenswaardige reeks van 6 brochures is te krijgen voor f 1.20 aan het adres Heerenstraat 40, Utrecht.

Wie iets verrukkelijks zoekt om aan kinderen van 5—12 jaar voor te lezen, neme Winniede-Poeh, door A. Milne, uitg. Nijgh en van Ditmar, Rotterdam. Het is het verhaal van een jongetje met zijn speelgoedieren, die in 't bos allerlei beleven, zo geestig verteld, met kostelijke plaatjes, dat ook groten er van zullen genieten.

LENIE S.

EEN DIPLOMAAT IN DEN DOP

Willy was een diplomaatje. En met zulke kleine diplomaatjes moet je voorzichtig zijn, anders nemen ze je er tusschen voor je er erg in hebt. Maar laat ik eerst Willy „voorstellen”. Willy was een klein rank ventje, tenger en fijn. Zijn blank snuitje was fijn besneden en met z'n groote onschuldige oogen scheen hij altijd verwonderd de wereld in te kijken. Maar o, die onschuldige oogjes, daar zat 't 'm juist in.

'k Schreef reeds, dat „'t gevaar”, om het zoo maar eens te noemen, in z'n onschuld-oogjes zat, want al zag je met eigen oogen dat „het kwaad” door Willy bedreven was, dan nog kon hij je zóó onschuldig aankijken, en zóó overtuigd: „heusich niet waar juffrouw” zeggen, dat je dan even tot jezelf moest zeggen: „ik heb 't werkelijk zelf gezien,” om voet bij stuk te kunnen houden.

Erg lastig was hij werkelijk niet, alleen maar als hij kwaad gedaan had, was hij buitengewoon handig om te ontkennen, of de schuld op een ander te werpen.

Zoo hadden de kleine jongens eens allemaal Piet, Willy's bankbuurman, zijn mooien glazen knikker bewonderd.

Piet was zoo trotsch als een haan op z'n schat, waarom ieder hem benijdde.

Maar o schrik, 's middags is Piet z'n glazen knikker kwijt. Tranen geen gebrek! Geen wonder ook, zoo'n schat, zoo'n mooie groote glazen knikker.

Onderweg verloren soms?

Onmogelijk, op 't speelplein nog mee gespeeld en: „'k heb hem zelf in m'n kassie gelegd,” zegt Piet onder hartverscheurend gesnik.

Wel tien vingertjes gelijk omhoog.

„Zelf gezien, juffrouw, dat Piet er nog mee speelde.”

In zoo'n geval behoef je al geen groot detectivetalent te hebben om gunstige resultaten op 't onderzoek te verkrijgen.

Eerst 't gewone onderzoek van grond en kastje, waaraan Willy dapper meehielp.

Geen knikker!

„Nee, natuurlijk niet,” dacht ik.

De knikker kwam uit Willy's broekzak!

Willy keek me met z'n groote verwonderde onschuld-oogen weer aan en zei: „Vast in m'n zak gesprongen toen ik ging zitten in de bank.”

Dat ik deze opinie van den delinquent niet geheel en al deelde is begrijpelijk!

Willy's oogen bleven volmaakte onschuld uitdrukken als altoos. De gevolgen van dit meeningsverschil bleven echter voor Willy niet uit.

Een paar weken daarna hoorde ik, want de ramen waren wijd opengeslagen, een ruzie op 't speelplein.

'k Hoorde Willy's driftige stemmetje opklinken. 't Was meenens hoor!

De tegenpartij was een derde-klasser.

Daar valt niet mee te spotten.

Nu kun je je met alle speelpleinruzietjes niet bemoeien, want als je je er mee bemoeit, wordt het een „gewichtige zaak”, terwijl de kempaantjes, als je er buiten gebleven bent, al weer verzoend zijn, als ze gezamenlijk de gang in loopen bij het luiden van de schoolbel.

„Ik zal je om vier uur op de weg wel krijgen, dan sla ik je.....” zoo was 't dreigement van de booze derde klasser, die maar al te goed wist, wat de gevolgen waren als er op 't schoolplein gevochten werd.

Ik dacht: nu ben ik wezenlijk benieuwd, hoe Willy zich daar uitredde zal, want voor een vechtpartij voelde hij nooit bijster veel, dan moest hij, klein rank kereltje als hij was, te veel het onderspit delven.

Lang behoefde ik niet op de oplossing te wachten.

De schoolbel luidde en 'k liep de gang in om te zien of alles ordelijk toeging.

Daar zie ik Willy binnenstappen, met moeite z'n arm geslagen om den schouder van Hans, een veel grooteren robusten boy, die het echter met leeren niet kon vinden, en al voor de tweede maal in de eerste klas zat. „Juffrouw, Hans is mijn vriendje, pas geworden,” zei Willy, en hij knikte me tevreden toe.

M'n diplomaatje had er zich weer uitgered. Hij zal Hans wel voor hem laten knokken met den grooten tegenstander uit klas drie. Zoo zal 't misschien altijd wel met hem blijven, maar 'k vrees zoo zeer, dat het op schade voor zijn karakter zal uitloopen.

RIE TAAL.

MAN EN VROUW SCHIEP GOD DEN MENSCH

We zijn er aan gewend geraakt, deze waarheid bovenal toe te passen en te gebruiken, als er sprake komt van de sexueele verhouding tusschen man en vrouw. Ze heeft echter een veel wijdere strekking, en is van beteekenis ook dan, wanneer we in het algemeen handelen over de verzorging van ons lichaam.

Ik denk er niet aan, eenig jong meisje de gedachte bij te brengen, dat ze alléén als moeder tot haar recht kan komen; alléén dan haar plaats op aarde waard kan zijn. Doch wanneer we algemeene regels willen geven, moeten we ook de algemeene bestemming aanvaarden. En deze is ongetwijfeld, dat de vrouw in haar lichaam draagster is van het volgend geslacht. En dat ze, waar het betreft de zorg voor haar lichaam, alles mag en moet doen, om dit in zoo goed mogelijke staat te houden, en alles moet vermijden, wat voor deze latere taak schadelijk zou kunnen zijn.

We zijn in sommige opzichten niet zoo bezorgd meer voor onszelf als vroeger. Het eigenaardige is, dat men, met al die zorg, vroeger toch vaak méér on-hygiënisch leefde.

Maar we moeten oppassen, dat we in onze onbezorgdheid niet overdrijven. Dat deze niet wordt tot een soort bravoure. Wandeltochten, fietstochten, — wie zou ze aan het moderne meisje verbieden? Maar het is verkeerd, omdat het schadelijk kan zijn, zich in bepaalde perioden te forceeren tot meedoen, omdat men zich niet zwakker wil toonen dan de jongens, terwijl men weet, dat men teveel van zichzelf vergt. Men kan ook te schuw zijn in dit opzicht. Wanneer het niet ontardt in een zich-beroepen op eigen zwakheid, om daardoor interessant te schijnen, is er toch niets op tegen, maar wel alles vóór, dat ook de jonge man leert, de eischen, die het anders-gebouwde lichaam aan de vrouw stelt, te eerbiedigen. Het kan hun de noodige zelfbeheersching en inschikkelijkheid leeren, die later in het huwelijk te vaak gemist wordt en zoozeer noodig is. Het uitbuiten van het sexueele door sommigen is vaak oorzaak, dat juist meer terughoudende meisjes vervallen in valsche schaamte, wat ook weer niet goed is.

Een ander consequent gevolg van wat ik als opschrift hierboven zette is het feit, dat de vrouw ook door haar uiterlijke verschijning den man aantrekt. En op zichzelf is daar

niets tegen. Een meisje mag niet alleen haar best doen, er zoo goed mogelijk uit te zien — ze moet dit zelfs. De eerbied, die ze voor zichzelf als schepping Gods heeft, eischt dit. Maar deze eerbied sluit dan ook vanzelfsprekend alle verkeerd gebruik uit. En alle zorg voor zichzelf, alle mooi-makerij, die niets bedoelt dan zichzelf.

Een kleeding kiezen, die bij haar voorkomen en figuur past, niet slechts hygiënisch leven, maar ook het uiterlijk zóó verzorgen, dat dit zich zoo gaaf mogelijk vertoont — het is niet een teveel hechten aan het uiterlijk, mits — het op de goede manier gebeurt.

Een negatie van alle schoonheidseischen, omdat men hierin vrouwelijke zwakheid ziet, zooals dit in de eerste tijden der vrouwenemancipatie gebeurde, is zeker niet te verdedigen met een beroep op Gods Woord, al meenen sommige ernstige christenen van wel. Maar waarin die eerste, hartstochtelijke feministen wél gelijk hadden, dat was hierin: dat het een vrouw vernedert, als ze haar schoonheid, haar bevalligheid, kortom: haar lichaam, gebruikt als lokaas, hetzij voor een opwindende flirt, hetzij om te geraken tot een huwelijk, waaraan dan de eenig-goede basis reeds tevoren ontbreekt.

Als het waar is, wat men wel hier en daar hoort en leest, zijn er ook jonge vrouwen, die haar lichaams-aantrekkelijkheden gebruiken als een wapen in de strijd om het bestaan. Die, als ze persoonlijk ergens solliciteeren, zich eerst zorgvuldig „opmaken“, omdat ze gehoord hebben, dat de man, die ze als toekomstige werkgever wenschen, hiervoor gevoelig is. Moet ik het nog uitdrukkelijk zeggen, dat ook dit beneden de waardigheid van een christenvrouw is? Natuurlijk zal ieder, die om een betrekking uitgaat, zich op haar voordeeligt trachten voor te doen. Maar wie zich extra „opmaakt“ meet zich een uiterlijk aan, dat niet het hare is. In het algemeen acht ik dit te veroordeelen, doch zeer zeker wanneer het er om gaat iets te verkrijgen, waarbij het op geestelijke capaciteiten aankomt. Zelf is men er op die manier schuld aan, wanneer later de verhouding tusschen werkgever en werkneemster scheef getrokken wordt.

Zorg voor het lichaam is geboden; speculeeren met uiterlijke aantrekkelijkheid of lichamelijke vermogens, in welke vorm en met welk doel ook, is verboden.

J. M. W.—W.

die eerst zichtbaar werden, als ge d'r recht voor werd gezet. Iets, dat in de verte een groot probleem leek, dat op een oogenblik in zijn geheel om oplossing vragen zou, werd soms van dag tot dag onopgemerkt verwerkt. Het probleem slonk en het leven paste zich aan.... Zij en Juul.... ze zouden den juisten weg wel vinden. Want als ge elkaar toch geren zag....

In hun wit-en-zwarte ordekleeding kwamen drie jonge Dominicanen uit de richting van hun convent den Kouter op.

Ze liepen haastig. Hun zwarte mantels over de schouders naar achter geslagen, goldfen op het sterk rythme van hun vaste gang. De witte linnen kleeden werden ver zichtbaar en maakten hun figuren opvallend.

Op de bonkige kasseien botsten nadrukkelijk hun grove schoenen op ééne maatslag; hun gezichten waren monter van onder de zwarte hoeden naar elkaar toegewend in levendig gesprek.

„Mariët!” en Jonny kneep haar plots in den arm.

„Mariët, ziede daar die Dominicanen? Ewel, merkt ge nog niets?”

„Ja 'k, da 'k honger hebbe,” knikte Mariët laconiek.

„'k Laat u alleene voortgaan binst da 'k over den Kouter naar 't studentenhuis trek.”

„Da's om de Dominicanen!” plaagde Jonny.

„'t Is sjuust,” stemde Mariët grif toe. „Over goe gedachten moete geen gras laten groeien. 'n Dokter moet resoluut zijn, newaar?”

Ze trok haar flat uit haar tasch en zette die schuins op haar korte haar.

„Tot morgen,” wuifde ze aan Jonny, binst ze de straat overstak.

Jonny liep rap de Veldstraat uit, om nog voor het avondeten in de Michielskerk de geschilderde vensters te kunnen bezien. Want Marieke, die de zwartgebrande ramen van de koorkoepel 's avonds zwak doorlicht van altaarkaarsen zag, kon

in dien bleeken schijn slechts vaag de vele kleuren speuren, die 's daags daarbinnen moesten schitteren in een diep doorlichte bonte pracht.

Ze zou een keer gaan zien, wat figuren er waren en wat kleuren ze droegen, dan kon Marieke misschien het gansche tafereel in haar verbeelding opstellen, als ze t' avond over het water keek.

Ze liep door het langschip op het koor toe, langs de vele in schemer verhuilde kapelkes, waar soms een enkel wezen eenzaam tot een heilige bad.

Maar als ze in den ommevang kwam en zag hoe het dagelicht de vele kleuren in zonderlinge zuiverheid deed bloeien in de hooge vensters, die naar buiten niets van hun weelde verrieden, werd ze er beduusd mee, hoe dit aan Marieke weer te geven.

En het leek haar plots pijnlijk ongerijmd, dat het meisje, dat dees dingen zoo geren zag en die haar vreugde in zoo levende kleuren vinden zou, hiervan alleen de zwarte keerkant bezien mocht.

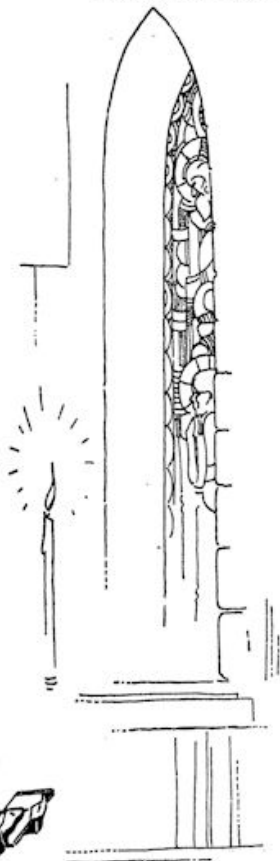
In elke nis hielden de kleuren hun feest rond de vele, vele figuren der heiligen. De pijen waren afgelegd, ze stonden gehuld in gewaden van kleurlicht. Rood met zongoud daardoor, lijk louter robijn en klaar blauw, als uit een zuiveren morgenhemel gesneden.

En zie, daar was Sinte Franciscus in 't mystieke paars, somber bijna neven de groene Ludivicus en anderen, die een kleed droegen, fonkelend lijk wijn waar het zonlicht door straalt.

Ze trok een blocnote uit haar tasch en schetste een rij poppetjes met de latijnsche namen daaronder en er boven de ranke torens der geschilderde kerken, die tegen een zilver-blauwe lucht rezen, tot in den spitsen boog der hooge ramen.

Er werden toebereidselen gemaakt voor de laatste dienst.

Een kleine koorknaap kwam parmantig met een lange keerssnuiter uit de sacristije gestapt. In den kleurdoorvloeiden schemer van het koor, had zijn figuurtje een vreemde bekoorlijkheid, met de witte, wijdgeplooid mantel en de felroode rok, die zwierde rond zijn rappe jongensvoeten.

KAREL HOEY

Ze ging terug en zag, hoe hij terloops knielend voor het altaar, toeliep op de keersen, die in lange reeksen waakten weerszij een gestorven kind.

Het moest wel een rijk kind zijn, waarvoor zoo'n schoone katafalk kon opgericht, met de vele ranke kaarsen brandend boven het zilver en zwart van zware draperie, die neerhing van de kleine kist.

„Daaraan 'n kan Panters nie geraken,“ dacht ze en ze keek bijna grimmig naar de plechtige weelde, welke aan dat andere kind onthouden was.

Als ze de kade opkwam, zag ze de auto al voor staan.

„Plezant, Vader is thuis,“ knikte ze en ze deed onbewust haar voeten rapper gaan.

Hij was wellicht in zijn kamer bezig, maar hij was er toch, dat gaf seffens zoo'n gezellige sfeer.

Juist, zooals ze vroeger naar de kapstok keek, als ze uit school kwam en Moeders hoed en mantel op hun plaats zag.

Dan wist ge dat ze thuis was en dat ge d'r in de huiskamer vinden zou. Ze had thee en ge bedelde lijk ne klein kind om ne koeksken d'r bij.

Nu was er al sinds twee jaar niets van Moeder op de kapstok te vinden; 't was alles weggeborgen in de dagen na haar vroegen dood.

Ge liep nu ook de huiskamer in, waar ge Lieva vinden zou met thee. Maar ge bedelde niet meer om ne pateeken. Als Lieva het lekkers vergat, zocht ge zelf in een trommel of d'r nog iets overgebleven was.

Als ze boven kwam, om van de geschilderde vensters te vertellen, zag ze Marieke, gemakkelijk in een omarming van zachte kus-sens gevat, bezig een grijze stof met kleurige woldraad te versieren.

„Zijt ge met mijn blouse doende?“ vroeg Jonny verrast.

„'t Wordt nog ne schoon kleed, Marieke. 'n Peisde 't ook nie?“

„En toch nie duur hè?“ prees Marieke mee.

„Tel ne keer hoevele wollekes Lieva gekocht heeft voor drei fran,“ wees ze op de bonte strengen.

„Ja, daar ben ik content mee,“ knikte Jonny.

„Maar ge vergeet de grootste post nog, Marieke. Uw werkloon, newaar?“

„'t Is dat,“ lachte ze. „'k En zal dees keer nie zuinig rekenen. Wete, wa 'k zoo geer hebben zou? Ne paar nieuwe tubes voor mijnen verdoos. Tweeë, is da te vele?“ vroeg ze weifelend.

„Och lieve schat, 't en is de moeite nie. Ge zult ne paar dikkerds hebben, da zeg 'k u.“

„'k Zou geer weer ne keer schilderen,“ droomde Marieke's zachte stem verlangend.

„Maar Lieva vind het zoo knoeierig. Voor de lakens ziede, en m'n nachtkleed.“

„Zijde zot, knoeierig, uw schoon teekenink-skens! Ge moogt de lakens vol verven mee figuurkes, dan krijgt Vader ze voor z'n nieuw eetlokaal. 't Zullen plezante muurschilder-ingen zijn.“

„Nee, maar ze heeft gelijk,“ bracht Marieke haar tot de orde terug. „'k Ben voorzichtig, maar d'r kan ne druppelken vallen, ewaar?“

„'k Zal ne middel tegen verfvlekken voor u zoeken en het bij de tuben geven, dan kunt ge gerust zijn,“ troostte Jonny.

„Maar en peize gij nie, da Lieva nooit morst. Ze heeft Zondag bouillon over het dressoir gepletst en de vlek is d'r nog nie uit.“

„'t En kan nie zijn. Heeft Lieva gemorst?“ vroeg Marieke comisch ongeloovig doend.

Maar als had ze iets verkeers tegen Lieva begaan, zei ze rap: „Ze is voor mij toch altijd lief. Ze doet seffens al wa 'k zegge.“

„Kind, dan krijgt ge hier thuis ne gansch verkeerde opvoeding. We zullen u weerom naar ne rusthuis moeten sturen,“ dreigde Jonny lachend, terwijl ze zich weghaastte, omdat benee al voor den tweeden keer voor 't avondeten werd gegongd.

Maar al in den gang keerde ze weer terug: „Wanneer brandt 't avend veel licht achter de koorvensters, Marieke?“

„Zaterdag, tot den achten, dan is 't al licht in gansch den koepel.“

„'t Is goe. Dan gaan we de figuurkes terug-zoeken, die 'k in de kerke ben wezen zien, dees achternoen.“

„Da zal plezant zijn.“ En Mariekes hoofd, dat na 't vele praten zich moe op 't kussen had gelegd, hief zich verrast en over haar groote oogen trok weer nieuwe glans.

HET FEEST DER GEBOORTE

1.

VOORBEREIDING

Ze schreden aan langs zacht besneeuwde paden,
de voeten arzelende.... als in schroom....
Rondom hen was de wereld één wijde droom
van witte Stilte en eindeloze Genade....

De oogen staarden, hande' en lippen baden.
De geest toefde in Maria's poovere woon.
Daar straalde een helder licht en rose en schoon
lag er een Kind op schamele gewaden.

Doch plots was 't of zij hamerslagen hoorden
en vóór hen rees het visioen van Kruis en Kroon,
en elk gedacht de eigen duistere daden.

Maar toen zij op den tempeldrempel traden
ontroerde hen de schittering van een boom
en dreunde het orgel brændende akkoorden!

2.

HET ORGEL

Gelijk een gouden storm was opgestoken
een klaar geschal uit duizenden bazuinen!
God's Paradijs woe! open: blijde tuinen
in wonderbare bloeiing uitgebroken!

Liefelijke bloemen spilden hare roken....
Ranke gestalten wiegden zacht in schuine
òpvlucht voorbij vreemd teedere boomekruinen
wier bloesemen als tintelsnieuw ontloken....

Ginds vonkte en klaterde een onstuimig water!
Dáár juichte een koor van kinderen, en later,
'lijk leewriks, trilden recht zij zonnewaarts....

Het orgel zweeg. Gods heemlen sloten dicht.
Maar de oogen voerden lang een zàlig licht
en het hart wist stèmmen, bèvend en ònaardsch....!

3.

HUISWAARTS

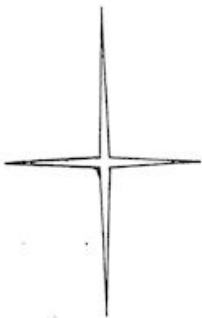
... En dit ging met hen mede door den nacht
bij 't licht en wonder-blijde huiswaarts treden:
„O Goddelijk Offer voor ons harten Vrede,
„U worde eeuwig Dank en Lof gebracht!“

„U zij ons duister leven gansch beleden!...“
„Zègen der boomen donker-starre wacht!“
„Zègen de aarde onder onze schreden!“
„Zègen het hart dat naar Uw heemlen smacht!“

... Rondom hen lag de wereld schoon als God's Eden!
De voeten daalden naar 't gehucht, beneden....
Schril riep de sneeuw.... Hoog wonk der sterren pracht!

Een grijsaard liep in zalige gepeizen....
Een prille vrouw neuriede een liefdewijze,
een blonde jongen, naast haar, schreide zacht.

JAN H. EEKHOUT.

Een lichtstraal glijdt door de oogen der zieke; iets van een groote, blijde verrassing, die begint te komen. Hoe weet de goede Moeder dit alles. . . . dat men Jezus niet vergeten kán? Haar oogen dwalen 't vertrekje rond, als zochten ze iemand.

„Neen, niet vergeten,“ herhaalt ze dan met een vreemden glimlach.

„Kom moedertje, we zullen samen bidden.“

Vast legt de moeder haar sterke handen om de uitgeteerde, bruine werkhandjes van de stervende Batakvrouw. Hardop bidt ze: „Heere Jezus, lieve Heiland. . . . ik breng U hier een ziek en afgedwaald schaapje van Uw groote kudde. Streck Gij Uw handen uit, o Heer, en houd het vast, als ik het niet meer vasthouden kan. . . . Heere, ze heeft U willen vergeten, toen 't leven zoo erg moeilijk voor haar werd. Gij weet het wel, Heer, hoe dat alles zoo kwam. Wij hebben U allen zoo vaak vergeten, Heer. Wij vergeten en verraden U telkens weer opnieuw. Maar Gij zijt sterk en barmhartig, en Gij hebt medelijden met onze zwakheden. Neem ons nu ook in genade aan, o Heer, en laat ons na allen nood in heerlijkheid bij U mogen zijn. . . .“

Een wonderbare goudglans komt in de wijdopen zwarte oogen. Alsof ze de poorten der Eeuwige stad reeds zien geopend. . . . voor haar. „Jezus,“ zegt ze in groote verbazing. En nog eens: „Jezus, Heere.“

De moeder ziet de groote Verandering komen. Biddend blijft ze naast haar zitten, 't klamme handje zacht omkneld.

Een deur gaat open. Heel voorzichtig komt Obéna op bloote voeten naar binnen schuiven, het kleine meisje in haar armen; gewasschen, gekleed, gevoed.

't Schreit nu niet meer. 't Is een mooi, gezond Batakkindje, dat twee kleine bruine vuistjes tegen de oortjes drukt.

De Zuster legt een vinger op den mond. Wijst op 't gelaat van het vredig-wegstervende moedertje. Dan neemt ze voorzichtig het kindeke van Obéna over, en legt het tegen de moeder aan, zoodat ze den zachten druk ervan voelen moet. „Hier is 't kleintje, moedertje. 't Mag bij je zijn.“

Dan wenkt ze nogmaals Obéna. „Roep een paar meisjes en zing een versje, hier voor de deur. 't Lied van de Eeuwige Stad. Ja, ze gaat sterven, maar ze heeft Vrede gevonden bij Jezus.“

Obéna gaat heen, geluidloos op haar bloote voeten en een oogenblik later klinkt voor de deuropening der ziekenkamer het lied van de Eeuwige Vreugde:

Loas aoe, asa laho,
Toe Jesoeskoe toe na dao. . . .

„O wanneer, o wanneer, zal ik zijn bij mijnen Heer. . . .“

Weer glimlacht het kleine Batakvrouwkje, nu ze zoo schoon hoort zingen. Haar stralende oogen zoeken de goede Moeder der zieken. Dan zoeken ze het slapende kindje aan haar zijde. En daarna dwalen ze af naar ongeziene verten, waar Gods wonderen openbaar worden voor al degenen, die Hem hier hebben liefgehad. En met dien blik in haar oogen gaat ze in tot de Eeuwige Rust.

„Ze is thuis,“ zegt de moeder tot de inlandsche verpleegstertjes, die binnen gekomen zijn en gezien hebben. Een korte snik vergezelt haar woorden. . . . „Ze is gelukkig thuis gekomen. Nemen jullie 't kindje mee. Dat blijft bij ons voorloopig.“

Voorzichtig neemt Obéna 't kindje weg bij de gestorven moeder. Ze wiegt het in haar armen en drukt het vast tegen zich aan. De schat is grooter geworden, sedert ze de moeder heeft zien henengaan.

„Hoe heet het, moeder?“ vraagt ze aan de Zuster. „En uit welk dorp komt het?“

„Dat weet ik niet,“ antwoordt de moeder.

„Dat heb ik heelemaal vergeten te vragen.“

„Dan is het ons Kerstkindje, moeder. Mogen we het Bassaria noemen? Groote Vreugde?“

Obéna zegt het met een vreemd-stille stem en met den verren blik in de oogen, die de kinderen van een oud lijdensvolk soms eigen kan zijn.

„Bassaria,“ herhaalt de hoofdzuster. „Goed; zoo zullen we haar noemen. Dat is een mooie naam. Neemt dan nu het Kerstkindje maar mee en maakt een kribje er voor klaar. En Aleida, blijf jij hier om mij te helpen.“

Jonge, rappe handen leggen het kindje in een vroolijk kribbetje. Stille, rustige handen doen aan het moedertje het laatste liefde-werk. En buiten luiden de kerkklokken voor den morgendienst. Vele, vele klokkenstemmen zingen van genade en vrede, van blijdschap en van licht.

Peinzend ziet de Moeder even door het venster, naar buiten, waar een blauw-gouden zonnehemel heel Batakland ompant. „Kerstdag,“ zegt ze. „Jezus is gekomen. Wat, ja, wát zouden we toch moeten beginnen op deze arme, stervende wereld, wanneer Hij niet gekomen was?“

Stil vouwt ze in dankgebed haar handen. Er is groote vrede in haar hart.

M. A. M. RENES—BOLDINGH.

DE SINTERKLAASAVOND VAN JAN STEEN

De Sinterklaasavond is het feest der jeugd. Een feest der jeugd, echter, waarbij, ook thans nog, de volwassene zich mede met de jeugd vermaakt, ja zelf weer kind met de kinderen wordt.

Die kunst verstond Jan Steen. Trouwens, gij nadert zijn „genre“ op de goede manier, als gij er zijn streven in herkent, het kinderlijke, van volwassenen vooral, naar den eis te beelden. Grote mensen? Och kom, grote kinderen, dat zijn het. Iets in die geest wordt ons te verstaan gegeven door bijna al zijn schilderijen.

En dat zijn kunst reeds bij zijn leven zoveel waardering vond, dat wijst er ons op, dat de mensen zich die waarheid, in die vorm, wel gaarne lieten zeggen. Een waarheid, trouwens, die toen nog veel sterker gold dan heden ten dage.

Ja, als u eens plompverloren gevraagd werd, een der schilderijen aan te wijzen die onze zeventiende of zogenaamde gouden eeuw het sterkste typeren, dan zoudt gij geen slechte keus doen met deze Sinterklaasavond van Jan Steen, in het Museum Boymans te Rotterdam.

Want zo ooit enigerlei tijd een jonge tijd mag heten, dan is het die tijd, — de aanvang van onze zeventiende eeuw. De Reformatie, die levensvernieuwer, sloeg hier zijn wortels en verleende de strijders tegen Spanje hun grote kracht. De handel nam een vlucht, als nooit tevoren.

En daarnaast werd Holland een uiterst belangrijk centrum van wetenschap en kunst. En dit is daarbij bijzonder tekenend: een wetenschap, en een kunst, die zich beiden los voelden van de Kerk, ook van de Protestantse Kerk. Ook dat was nieuw, het was jong. Het was geniaal en kinderlijk tegelijk.

Maar voor wie van dat kinderlijke nog sterker getuigende bewijzen begeert, is daar alles wat ons die wetenschap en die kunst, en met name die schilderkunst, hebben nagelaten.

Kijk maar eens even, of denk maar eens even, aan ons meest beroemde schilderij: Rembrandt's Nachtwacht, om van de Schuttersmaaltijden van Van der Helst en Frans Hals nog te zwijgen. Gij ziet daar immers mannen, kerels als bomen, allemaal verschillend, en allemaal op het rijkst uitgedost? Dat onze vrouwen daar nog altijd een beetje van houden, dat zij met volle ernst kunnen

praten over wat die en die van haar sexegenoten aan kostbare kleding bezit, och, dat spreekt vanzelf. Men noemt trouwens vrouwen en kinderen meest in énen adem, nietwaar? Maar mannen? Mannen met kanten kragen en manchetten, mannen met opzichtige zijden sjerpen en de rest, die moeten nog veel kinderlijker geweest zijn dan onze vrouwen van nu, om die bonte toetaking te verdragen niet alleen, maar om er prat op te gaan en zich daar prettig gewichtig in te voelen!

Hier, op dat schilderij van Jan Steen, ziet gij nog iets anders. Wat nu nog bij sommige boeren rond de Zuiderzee, en bij de vissers op Marken gebruik is: het kind te kleden als de volwassene, dat was toen algemeen, tot aan de hoven der vorsten toe, ja daar vooral. En hoe kwam dat? Doordat men het onderscheid haast niet beseftte tussen kind en mens. En daar dat onderscheid vooral gelegen is in datzelfde besef, was dus dat onderscheid gering.

En hoe jong en hoe onwennig ook de cultuur van het huiselijk leven nog was, dat ziet gij, wederom, aan ditzelfde schilderij. Men ziet daar duidelijk aan, dat de mensen nog geen weg wisten met hun zienderogen toenemende welgesteldheid. De blijken van die welgesteldheid liggen er her en der dik genoeg op; maar de blijken van de onwennigheid niet minder, en zo was het overal, tot in de rijkste huizen.

Zie maar eens hier. Aan de wand: een kostbaar schilderij. De schouwbetimmering: rijk. Het meubilair: een allegaartje. Een bijeenbehorend meubilair was nog nergens aan de orde. Dat is een cultuurvrucht, die nog rijpen moest. Op de tafel: een kostbaar tapijtje, behoedzaam omgeslagen voor de schoen met gard, aan de jeugdige kinderen toebedeeld. Gij kunt die gard misschien op de reproductie niet duidelijk onderscheiden, maar eenmaal attent daarop, zal het nog wel gaan. De tafel zelf: wrak en wankel. Op de vloer: niets; niets dan een ruwe, gespijkerde plankenvloer. Voorts op de spinde en op het schouwboord enig simpel, maar schilderachtig tafelerief. De bezoeker, die het nurks-hebberige, barbaars met lekkers overladen kind naar zich toenoodt, rijk gekleed. Enfin, gij ziet het nu wel op alle manieren: een tijd van glorie, ongetwijfeld. Maar een tijd van kinderlijke voorlopiegheid tevens. Beschouwen wij nu voorts het schilderij om

zijn voorstelling, dan zien wij dat de schilder ons duidelijk te verstaan wil geven, dat het met die gard nog zo'n vaart niet loopt. Daarvoor lacht de genoegelijke vader te glunder, en daarvoor wenkt de oude grootmoeder te duidelijk met dat geldstuk, dat straks alles weer goed maakt. Voor het overladen kind op de voorgrond heeft de bezoeker bovendien nog een extra grote taaitaikoek gereed staan.

Wij merken op hoe de moeder, met zachte drang, het nukkig wantrouwig weerstrevig kind naar de bezoeker dringt, die de overvloed nog komt vergroten. En wij worden stil van stille bewondering bij de ontdekking dat er een rechte lijn gaat van de gard naar grootje; een lijn, gemarkeerd door grootjes geldstuk, vaders olijke lach, broertjes appel. Een dramatische spanning, op grootse wijze gesymboliseerd, en doorkruisend die andere dramatische spanning, tussen kind, moeder, bezoeker en taaitaikoek.

Het hondje is niet alleen vulling. Het verhoogt de feestvreugde door zijn irriterend gekef.

En bekijken wij nu vervolgens het schilderij als schilderij, dan kunnen wij allerwegen smullen van Jan Steens gedegen oud-Vaderlandse kunst. Wij genieten, vooreerst, van zijn lichtverdeling, waardoor het geheel zo sprekend, en toch zo rustig sprekend, en zo weldadig harmonisch gehouden is. En wij genieten vervolgens, en zo mogelijk nog sterker, van de uiterst vertederde toewijding waarmee de koppen en de handen geschilderd zijn. Wij bewonderen de voortreffelijke schildering van de handen van de bezoeker; en wij hebben eerbied voor een vakmanschap dat in staat is ons het lieve van kleine kinderhandjes zo te doen voelen als in die twee handjes die de koek omklemmen. Over de overal prachtig volgehouden karakteristiek van de handen, — zoals het verschil tussen die van het grootje en die van de bezoeker glijden wij heen, omdat ons vervolgens de heerlijkheid van de stofuitdrukking boeit. Bij de bezoeker, bijvoorbeeld: het fluweel, het bont, de zijde, zo goed, dat de leek kan wanen dat daar verschillende soorten van verf voor nodig zijn.

Onze aandacht gaat verder naar verschillende alleraardigste stilleventjes, die stuk voor stuk schilderijtjes op zichzelf zijn, zonder nochtans de aandacht voor het geheel benodigd, te verbrokkelen. Ons treffen er vier. Het stilleven van de schoen met de gard en bijliggendheden, het stilleven van de koek, het gebuideld boezelaartje en het em-

mertje aan het kind, het stilleven van de grote taaitaikoek en de stoof met test, en het stilleven op de spinde, dat zo aardig de ganse groep kroont met zijn huiselijkheid. Wij bewonderen ze stuk voor stuk, om hun toegewijd verzorgde, schitterende penseling. Maar wij zouden met hun onderlinge schikking toch nog tevreden zijn, als daar niet dat evenzeer voortreffelijk geschilderd hondje was, dat, als vijfde in deze bond, de lege plek vult.

En dan, eindelijk, de sublieme bouw van de compositie, of samenstelling, zo harmonisch, dat in dit schijnbaar nonchalant bijeen geschikt geheel, toch alles elkander steunt en sterkt. Wij willen ons, daarbij, beperken tot de mensen. En wij zien dan, hoe het psychologisch zo fijn geziene scheef terugwijkend gebaar van den kniezenden knaap wordt herhaald in het precies even scheef naar voren neigen van de moeder die het kind naar de bezoeker dringt, en wij zien dezelfde scheve houding in dat kind, een scheve houding die wordt geaccentueerd door de stand op scheefhanging van het emmertje, en van de scheefgehouden ronde koek. Dat is daar een grote lijn, een meesterlijn, van het hoofd van de moeder naar de voet van de bezoeker. Een tweede zo, vindt gij van vaders kop, over de handen van de bezoeker, naar haar knie, haar been, haar grote koek. En een derde, precies eender, van het hoofd van de grootmoeder naar de naar achter gegleden slip van de bontzoom van de fluwelen mantel. Ons oog zoekt en vindt nu, vervolgens, onmiddellijk ook de tegenwichten tegen deze eenzijdige richtingsharmonisering. Zo'n tegenwicht vinden wij al terstond in de sterk sprekende lijn van hoofd naar voet van de bezoeker. Van het hoofd van den vader naar het hondje, enzovoort. Menigeen zal, zover gevorderd, op eigen geluk verder speuren en nog heel wat te genieten vinden. Weliswaar kan deze of gene zeggen: „ik zou daar toch niets van gezien hebben, als het mij niet was geweest,” maar dat doet er weinig toe; immers, wij zouden het wel degelijk gevoeld hebben als het er niet was.

Zie, dat is één van de aandoenlijke geheimen van de oud-Vaderlandse kunst. Naar het uiterlijk: onbevangen. Kinderlijk. Huise-lijk bovendien, tot aan en tot in het burgerlijke. Maar het innerlijke: rijk, rijp, bezonnen en . . . zéér voornaam.

HERMAN HANA.

neergezet, dan is er geen kans, dat er stof in komt en ze kunnen goed uitdrogen. De deksels krijgen een plaats aan de binnenzijde van de kastdeur. Speciale dekselrekken van aluminium, waarop deksels van verschillende grootte passen, zijn te koop.

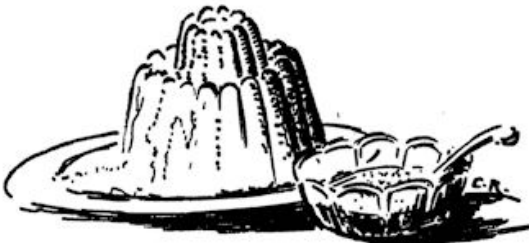
VICTORINE HARTOGH—SNOEK.

RECEPTEN.

PLUMPUDDING.

100 gram oud brood zonder korst, 100 gram kalfsniervet, 100 gram krenten, 100 gram rozijnen, 50 gram sucade, 25 gram oranje-snipper, 25 gram amandelen, 1/2 geraspte nootmuskaat, 10 gram kaneel, plm. 1 d.L. rum of melk, 2 eieren, 2 zure appelen.

Roer de eidooiers met de suiker. Voeg hierbij de geraspte nootmuskaat, 1/2 d.L. rum of melk, de kaneel, de gewasschen en gedroogde krenten en rozijnen, de gesnipperde appelen en amandelen, de oranje-snipper en de stukjes sucade. Verwijder de velletjes uit het niervet en hak het zoo fijn mogelijk. Kruimel het oude wittebrood heel fijn. Zeef de bloem en vermeng dit alles op het laatst met het stijf-geslagen eiwit. Besmeer een warmen puddingvorm dik met boter, bestrooi hem met gezeefd paneermeel en vul den vorm

voor twee-derde met het mengsel. Kook den pudding 6 uur au bain marie. Vul het water zoo noodig telkens tot onder den rand van den vorm bij. Bewaar de pudding in den vorm. Verwarm hem voor het gebruik in een pan met kokend water. Stort hem op een verwarmden schotel en overgiet hem naar verkiezing met rum. Breng den pudding brandende binnen of garneer hem met een takje hulst. Presenteer er 'n warme schuimsaus bij.

SCHUIMSAUS.

2 eieren, 2 eidooiers, 2 eiwitten, 2 d.L. vruchtensap, 1 d.L. water, 6 lepels basterdsuiker. Klop in een goed geëmailleerde pan de eieren met de dooiers en de suiker. Voeg er dan druppelsgewijs het vruchtensap bij. Laat dit au bain marie binden (niet koken) en vermeng de saus van het vuur met de stijf-geslagen eiwitten.

KERSTTAART.

5 eieren, 120 gram bloem, 100 gram boter, 100 gram suiker, jam, gesnipperde geroosterde amandelen, glazuur van gezeefd poedersuiker en water, sucade en Fransche vruchtjes of roode suikerpilletjes.

Roer de eidooiers met de suiker. Bak de boter in de bloem. Sla het eiwit stijf. Voeg de eidooiers en de suiker en de boter en de bloem bij het stijve wit en vermeng dit zoo luchtig mogelijk met elkaar.

Besmeer een taartvorm met boter. Bestrooi hem met bloem en vul den vorm met het deeg. Bak de taart 20 à 30 minuten lichtbruin en gaar in een vrij warmen oven. Stort de taart op een paardeharen zeef, laat ze bekoelen. Snijd ze in twee helften, smeer er jam tusschen en leg de twee deelen weer op elkaar. Bestrijk den zijkant met een mes gelijkmatig bedekt met jam en gesnipperde, gebrande amandelen.

Zeef de poedersuiker, roer hier druppelsgewijs iets water door, tot een dikke gladde massa verkregen is. Bedek den bovenkant der taart met het glazuur en garneer ze met roode Fransche vruchtjes of roode ronde suikerboontjes en blaadjes, gesneden van sucade, en een ander in den vorm van hulst. Plaats er naar verkiezing enkele kaarsjes tusschen.

MARSEPEIN.

100 gram amandelen, 100 gram poedersuiker, oranjebloesemwater, plm. 1/2 d.L., wat essence, poedersuiker, kaneel, cacao-poeder. Broei en pel de amandelen en maal ze in een amandelmolen fijn. Wrijf de gemalen massa in een mortier tot de olie er uitgedrukt is. Vermeng ze dan met de gezeefde poedersuiker en het oranjebloesemwater en naar verkiezing iets essence voor de kleur. Rol dit deeg op een met poedersuiker bestoven tafel uit. Steek er bloemen, ruiten of harten uit of vorm van het deeg ronde balletjes, of worteltjes. Laat het in een lauwen oven op een beboterd bakblik meer drogen dan bakken. Wentel de balletjes door cacao-poeder of kaneel vermengd met iets gezeefde poedersuiker.

G. LE ROY.

correspondentie v. d. redactie

ONTWERPCURSUS.

Tot onze spijt waren enkele randjes deze maand wat onduidelijk afgedrukt. Het verheugde ons dat vele cursisten er zich tóch uitgered hebben. Laat niemand er zich door laten afschrikken: het werk zal deze maand met veel consideratie beoordeeld worden. Overigens hopen wij er voor te waken dat dergelijke onduidelijke afdrucken niet weer voorkomen.

WIE DOET ER MEE ?

Toen we onlangs een oproep geplaatst hadden, wie haar nummer aan een bepaald ziek meisje zou willen afstaan, hebben verschillende abonnee's met graagte daaraan gehoor gegeven, zoodat het ons op 't moment werkelijk speet, dat we maar één ziek meisje wisten. Eén lezeres bood zelfs aan een abonnement te geven: zij had zelf een buitenkansje gehad, en wilde daar nu graag een ander in laten deelen. Wij vonden dat zoo'n sympathiek voorstel, dat wij het hier even door willen geven. Misschien zijn er meer lezeressen, die gebruik willen maken van deze prachtige gelegenheid om in het moeilijke leven van een zieke leeftijdgenoot wat zon en afleiding te brengen. Wij ontvangen dus graag adressen:

- a. van zieke meisjes, d.w.z. die heel lang liggen moeten, en voor wie „De Jonge Vrouw” een prettige afleiding zou kunnen zijn;
- b. van lezeressen, die genoemde meisjes „De Jonge Vrouw” willen laten lezen, hetzij door haar eigen exemplaar op te sturen, hetzij door een abonnement voor haar te betalen.

Voor adressen van beide rubrieken bij voorbaat onze dank. Wij hopen dat wij spoedig vele leden van beide groepen met elkaar in verbinding kunnen brengen; alleen zou het sneu zijn, als de eerste groep de tweede in omvang overtrof! Daarom, gij die gezond van lijf en leden zijt, laat geen goede daad door laksheid ongedaan!! Do it now!

ONZE BIJLAGE.

De schilderess Mej. W. Marchant heeft wel een heel bijzonder talent om kinderen weer te geven. Wij meenen dan ook een goede keuze gedaan te hebben door één van haar kinderkopjes te reserveeren voor onze bijlage: een in frissche kleuren geschilderd meisjesportret, vriendelijk, open snoetje, in de groote klare kijkers een uitdrukking, weifelend tusschen guttigheid en vraag, zooals we zoo vaak bij kinderen aantreffen. Zeker zal het kleine meisje gauw een plaatsje veroverd hebben in het hart van onze lezeressen! — Wie de plaat in laat lijsten, knipt natuurlijk het grijze randje er af.

HALLO ZEGENWERPERS!

De voorbereidingen voor onze Réunion zijn in volle gang. En als we ons niet vergissen, belooft het een gezellige avond te worden. Zoals bekend is, wordt de Réunion 5 Januari gehouden. We hebben een heel gezellig zaaltje gehuurd in de Nieuwe Looiersstraat 76, bij de Vijzelgracht, in het clubgebouw der A(msterdamse) V(ereeniging) voor W(erkende) V(rouwen), ingang school. Te bereiken met de trams 4, 16, 24, 25. Vanaf 8 uur is het zaaltje open, dan kunnen jullie er dus terecht. Om half 8 beginnen en precies half 11 eindigen we, voor degenen die nog naar huis moeten. Daar jullie uit alle windstreken komen, is het haast niet te doen, allen van de trein of bus te halen. Rollen jullie meteen maar in een aangegeven tram, dan is verdwalen uitgesloten. Willen de leidsters mij

nog even berichten, hoe laat ze precies met de trein aankomen in Amsterdam?

En nu tot Zaterdag 5 Januari.

Namens de Amsterdammers,
ROEL HUISMAN.

„VAN NU EN STRAKS”!

Onze hartelijke dank aan degenen, die ons woorden van waardeering schreven, over de veranderingen, die „De Jonge Vrouw” met de nieuwe jaargang heeft ondergaan. Vooral deed het ons goed dat ook de typographische verzorging niet onopgemerkt bleef. Velen blijken verder plezier te hebben in het Vlaamsche vervolgverhaal, en met reden! Het is een boeiend gegeven, en dan „De Vlaamsche tale is wonderzoet”... En nu willen wij een tipje oplichten van de sluiet die hangt over hetgeen ons in de eerstvolgende maanden te wachten staat. Daar worden verwacht de volgende artikelen: Persoonlijke Herinneringen aan Selma Lagerlöf, door Christine Doorman, een der beste vriendinnen van de geliefde Zweedsche schrijfster. Een muziek-artikel: César Franck, door W. A. de Vries Robbé. De zorg voor vrouwelijke gevangenen, door Mej. Mr. E. C. Lekkerkerker. De beeldhouwer Michel-Angelo, door de bekende schilder-etser Jan Poortenaar. De letterkunde in de 18e eeuw, door Leentje M. Hagen. En... wat ons óók te wachten staat: De uitslag van de wedstrijd in in 't aanbrengen van abonnee's. Nog enkele weken! Doet uw best!

CRISISHUWELIJK.

Wij zijn verrast geworden met een stroom van brieven, sympathieke, eerlijke, zakelijke, soms ontroerende brieven. Aan alle schrijfters zonder onderscheid onze hartelijke dank! Wij willen beginnen met het woord te geven aan een tegen- en aan een voorstandster. Gaarne zullen we in de loop van deze maand nog nieuwe antwoorden ontvangen, terwijl we in het Jan.-nr. uitvoerig op deze zaak terug hopen te komen. Eerst een tegenstandster: „Trouwmen met zoo bescheiden mogelijk middelen in deze crisistijd lijkt mij een groote verantwoordelijkheid, zoowel voor man en vrouw tegenover elkaar als voor hun a.s. gezin. En dat groote en heilige in het huwelijk mag niet besmet worden door een achtelooze verbintenis van ons momenteele bestaan. Wel degelijk hebben we daar mede rekening te houden als we ons „Ja” uitspreken voor Gods Heilig aangezicht. Een bekrompen huwelijk kan ook nooit „Ideaal” wezen, wat het toch moet zijn. Al valt 't dan moeilijk jaren verloofd te zijn, zonder directe vooruitzichten, laten we toch geduldig wachten tot we ons „Ideaal” verwezenlijkt zien.

En nu een ander geluid: „Voor een meisje dat haar man lief heeft, is het eigenlijke van het huwelijk: niet het hebben van een al of niet groot salaris, niet het tegemoet gaan van een moeilijker of gemakkelijker leven, niet het bezitten van een goed, of gewoon, of een zelfs doodgewoon ingericht huis, niet het... weet ik wat nog meer.

Maar het huwelijk voor haar is: Eindelijk, meer dan tot nog toe mogelijk was, een hulpe voor hem te wezen, hem steeds meer, vooral ook in z'n gedachtenleven te kunnen kennen, z'n leven, hoe groot de zorgen ook kunnen worden, ja, dán vooral, zooveel ze kan, tóch gelukkig te doen zijn. Stelt niet een liefde-huwelijk tot voorwaarde zich te kunnen geven, en is daar ooit wel een tijd meer geschikt voor geweest dan deze?”

OEFENING 2.

Uitgangshouding. Liggen op de rug, de armen langs de ooren gestrekt (als foto 14, maar dan de beenen op de grond).

Oefening. Nu langzaam beide beenen heffen totdat ze een rechte hoek met de grond maken. Daarna laten wij ze weer terug zakken in de uitgangshouding.

Er om denken dat:

- 1e. de beenen in drie kalme tellen omhoog geheven worden en ook de terugweg in dezelfde tijd volbracht wordt;
- 2e. de knieën gestrekt blijven;
- 3e. de ademhaling gewoon doorgaat. We kunnen het beste tijdens het omhoog heffen der beenen inademen en bij het omlaag gaan uitademen.

Opmerkingen. Het is voldoende deze oefening in het begin 2 keer uit te voeren. Later 4 keer. Indien de oefening op de bovenomschreven manier uitgevoerd ons heel moeilijk valt, kunnen we haar uitvoeren met de handen in de zij.

Doel: Het versterken van de buikspieren, terwijl tevens de spieren van bekken en bovenbeen een beurt krijgen.

OEFENING 3.

Uitgangshouding. Als de houding afgebeeld op foto 15, maar dan met de heupen op de grond. De armen blijven echter gestrekt.

Oefening. Thans strekken wij het lichaam tot de houding afgebeeld op foto 15. Vertoeven 3 seconden in deze stand en keeren daarna weer terug tot de uitgangshouding.

Er om denken dat:

- 1e. we recht vooruit kijken;
- 2e. de armen steeds gestrekt blijven;
- 3e. het lichaam goed gestrekt wordt (zie op de foto);

15

151

16

4e. de beenen flink gespreid worden.
Opmerkingen. Deze oefening is uitstekend voor het versterken van vrijwel alle spieren van ons lichaam. We doen haar in het begin 5 keer. Later totdat vermoeidheid optreedt.

Doel: Speciaal het versterken van de buikspieren, terwijl tevens vele andere spieren geoefend worden.

OEFENING 4.

Uitgangshouding. Spreidstand, de romp is rechtop, de armen langs de ooren omhoog gestrekt en een boek of iets dergelijks in de handen.

Oefening. Terwijl de romp en de armen ten opzichte van elkaar in dezelfde houding blijven, wordt het lichaam in de heupen gebogen tot de houding afgebeeld op foto 16. Romp en armen dalen dus gestrekt voorover. Nu drie tellen in deze houding blijven, om daarna langzaam weer terug te keeren tot de uitgangshouding.

Er om denken dat:

- 1e. de romp absoluut gestrekt blijft;
- 2e. de armen vrijwel in het verlengde van de romp gehouden worden;
- 3e. we recht naar voren kijken;
- 4e. de knieën gestrekt blijven, ja naar achteren doorgedrukt worden.

Opmerkingen. Deze oefening is bij een goede uitvoering lastig. In het begin doen we haar 3 keer, later 5 keer. We kunnen haar moeilijker maken, door het voorwerp dat in de handen gehouden wordt te verzwaren. Men doe dit echter niet te spoedig.
Doel: Het versterken van de rompspieren en wel speciaal de rugspieren. Th. HEEG.

M HET WACHTVUUR

Eén dag per jaar zijn de Hollanders even hartelijk voor elkaar als hun oostelijke naburen altijd zijn; als om het goed te maken roepen zij elkaar die dag véél „heil“, en ook „zegen“ toe!

Hebben jullie ook meegedaan? Of vind je Nieuwjaar onzin, met z'n kaartjes en visites nog altijd, ook al maak je jezelf daar niet aan schuldig, met z'n brieven van vergeten familieleden, onvermijdelijk beginnend met „bij de wisseling des jaars“, waarvan je de inhoud vooraf al weet? Ik zou 't me heel goed kunnen indenken.

Maar ook zou ik 't kunnen begrijpen wanneer het oppervlakkige wensje maar moeilijk over je lippen wou, omdat de tijden zo heel ernstig zijn.

Het is ons genoeg verteld, in de kranten en van de preekstoel: „Zelden zette — de oorlogstijd uitgezonderd — een jaar somberder in dan ons jaar 1935.“ We horen het de oudere mensen om ons heen met bezorgde stemmen uitspreken.

En wij willen er onze ogen niet voor sluiten.

Het kan zijn, dat er in 1935 „niets“ gebeurt, het kan ook zijn, dat dit jaar gebeurtenissen brengt, die van West-Europa, zoals het nu is, niet veel meer over laten. —

De tijd, waarin wij leven, onze tijd, is ons lief, ondanks alles. Er zullen maar heel weinig jonge mensen zijn die, als ze de keus hadden, liever een paar eeuwen terug geleefd hadden. Het spreekt dan ook vanzelf, dat wij niet opgaan in de belangen van eigen kleine kring, maar het stuk wereldgeschiedenis, dat zich op 't ogenblik afspeelt, met intense belangstelling mee beleven. Opwekkend is dat niet, o nee. Soms is het, alsof het sombere, dreigende zich concentreert in één indruk, één gewaarwording: alsof een machtige stormklok zijn zwaar geluid over de wereld doet daveren: „Nood — gevaar!“

Daar staan wij dan voor het nog ononthulde met zijn talloze mogelijkheden. Rondom ons horen wij met min of meer brutaliteit meningen lanceren, gissingen wagen, al of niet vergezeld van „je zal zien, dat...“, maar wij weten dat zij er niets van kunnen zeggen.

Och, de plechtige uitdrukking van de „wisseling des jaars“ van onzen oudoom kunnen we een paskwil vinden, we kunnen de jaarwisseling ook zegenen, omdat hij ons woorden brengt, in de kerk of bij 't bijbellezen thuis, die zijn als een diepe, klare orgeltoon in de jacht van ons bestaan. — „Hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar Mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.“ — „Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid, en Zijn getrouwheid van geslacht tot geslacht.“ — Woorden, waar een oneindige rust van uitgaat, die je de nerveus-makende stormklok doen vergeten. — En zó moet het ook. Want niet, wát er gebeuren zal is voor ieder van ons het voornaamste, maar hoe wij er tegenover zullen staan, hoe God ons zal vinden.

Eens gingen twee jonge mensen, in druk gesprek gewikkeld, de weg van Jeruzalem naar Emmaüs. Zij waren zó boordevol vragen en problemen, dat hun antwoord bijna korzellig klonk tot den vreemdeling, die zich bij hen voegde, en die zich niet druk scheen te maken over wat hun zo zeer ter harte ging. Maar toen zij Hem alles uitgezegd hadden, en Hij spreken ging, verstilden zachtkens aan de vragen, legde zich de onrust, en kwam er een gevoel voor in de plaats, zó warm, zó „enthousiast“ in de ware zin, d.w.z. „vol van God“, dat zij later tot elkaar moesten zeggen: „was ons hart niet b r a n d e n d e in ons, als Hij tot ons sprak?“ —

Een n i e u w jaar is ons gegeven. Er zit onwillekeurig iets bevrijdends in dat „nieuw“, net als toen je vroeger op school een nieuw schrift of een nieuw handwerkklapje kreeg: „dat je een slordige vuilpoets bent, zagen we aan het vorige, laat nu eens zien, dat je 't ook anders kunt.“ Mocht dit de winst zijn van ons nieuw begin, dat wij alles van onszelf doen zwijgen, alle vragende, bezorgde en protesterende stemmen, en Hem aan het woord laten, die naast ons gaat. Dat wij 1935 ingaan niet speciaal als christelijk-historischen, vredesbewegers, anti-revolutionairen, vegetariërs, geheelonthoudsters of ook wel ons van dit alles niets aantrekkend, maar als jonge mensen met b r a n d e n d e h a r t e n, die Christus' woorden horen alsof ze ze voor 't eerst hoorden. LENIE S.

„Ja, da's ne goe gedacht. Daar zal 'k zekers wa vinden.”

Ze zat even stil, met 'n dun vingertje langs haar neus gelegd.

„Wa peisde van de tooverherder, Jon?”

„Ja, da kan,” knikte Jon, hoewel ze nie goe begreep.

Maar Marieke zag de platen al voor zich, bont van schoone koleur.

De wijvekes in helder boerenkleed tusschen 't gele koren en een onweerslucht dreigend daar achter. En dan op een andere plaat de herder met zijn witte baard en een leger van kabouters, met felroode kappen, lijk klapprozen tusschen het koren gegroeid. Ze bonden rap de schoven voor de bui kwam, binst da de vrouwkes verdoken zaten in het gras van den berm. Hun gezicht op de gekruiste armen.

„En 'k teeken ook de konijntjes van 't Ra-paillenbosch, die Rosse Pier ving en verstopte in 'n kuip waar ze 's nachts mee uit wandelen gingen. Ja, 't wordt zekers goe,” en ze schrokte haar schouders van pure deugd.

„Da 'k d'r nie eer op gepeisd 'n heb. 'k Had dees maanden wel ne gansch sagenboek kunnen illustreeren.”

„Ewel ja, en dan was d'r van ons Marieke geen ons overgebleven en had ge mee Vader oorlog gehad, meiske. Allee, kruip in uw kussen en als ge nie braaf 'n zijt, bezorg ik u geen materiaal.”

Jonny zwaaide een groet en verdween op de gang.

Marieke bleef wachten op Lieva, want die zou zeker nog komen voor een nachtkus. Daar was ze Lieva voor om die ondanks alles traditioneel te geven.

Gelukig maar, want ze had het dees achternoen bedorven bij haar, binst dat ze nergens schuld aan had. En ze wou 't geren weer goed maken.

Als Lieva binnen kwam en zich plichtmatig naar haar heen boog met toegespitste lippen, weerde Marieke haar lachend weg.

„Zeg eerst of ge me ne draak vindt, Lieveke.”

„Maar Marieke, wat een woord.”

„Ewel ne kattineke thons, maar dan eene mee nagels, 't is daarmee. . . . Och, ge weet wel. . . . dees achternoen. . . . Ewel, g' en zegt niets? Waar peisde op?”

„Of gij mij soms geen draak vindt,” zei Lieva opeens, en ze bloosde, omdat ze niet gewoon was zoiets te zeggen.

„Maar Lieva, wa ne woord,” gaf Marieke weerom en ze trok haar hoofd neer en knelde

het tusschen haar armen.

„Nu heb ik den draak boven van 't Belfort naar beneden gehaald, maar wa is 't dichtbij ne lief dierke,” vleide ze, terwijl ze lijk een poes haar wang langs Lieva's haar streelde.

„Nu slapen gaan,” gebod Lieva, terwijl ze d'r haar glad streek.

„Hebt ge uw medicijnen genomen?”

„Neen, geef 't fleschke maar, dan zullen we ne pinteke pakken.”

Lieva schudde de kussens en trok de dekens glad en controleerde of bij Marieke alles gereed lag voor den nacht.

Dan draaide ze het licht uit.

Nu was het eerst heel donker, maar als ze lang bleef kijken, leek het of de nachtlucht steeds lichter groeide achter de zwarte kolossen van kerk en klooster.

Blauwig-zilver was het licht, als van een vreemde, zonlooze dag, die zonder wolken was.

De sterren keken uit het zachte blauw en de glans van de maan, die zeker boven het Oosten van de stad was opgerezen, lag gelijk sneeuwlicht op het leidak van het klooster en maakte de koepels van het koor wit, als waren ze in winternacht bevroren.

Er ging een enkele late meeuw voorbij, een bleeke schim in den schemer boven de donkere glanzing van 't water.

En hoog boven de stille stad begon het Belfort zijn urenslag te spelen.

Marieke lag met een tevreden gezicht te kijken. Ze wist wel hoe verkeerd ze was geweest, met haar verdriet om de vreugde van anderen en toch had niemand haar gestraft.

Terwijl ze haar handekes vouwde voor het avondgebed, bleef ze vertrouwelijk omhoog zien.

Ons Heer wist alles. En toen zij verkeerd deed, had Hij haar nog dit schoon werk willen geven. God, die het met haar aandurfde, trots alles en die haar de kleine kansen gaf, zoo goed als hij Vader voor zijn zware taak durfde zetten.

En ze bleef maar kijken naar den hemel, binst dat haar ziel in d'r oogen stond te lichten, als was ze zelve een sterreken van ons Heer.

EN HUISMOEDER

Ze was een vrouw, zoals g' er daag'lijks ziet,
Bezig van de morgen tot . . . de nacht.
Een, die van 't monotone levenslied,
Geen ongekende melodie verwacht.

Ze werkte hard, en ontevreden was ze niet.
Maar zelden zou ze blij een liedje zingen.
De kleine vreugden van het leven zag ze niet.
Werk en gezondheid vond ze heel gewone dingen.

Toidat z' op eens haar ganse leven zag
Gezegend en door God gedragen.
Dat was, toen buurvrouw's enigst kind op sterven lag
En ze die jonge bloem naar 't kerkhof moesten dragen.

Toen ze daarna één van haar eigen meisjes vond,
Gelukkig – spelend met een oude pop,
Toen knielde ze ontroerd naast 't meisje op de grond . . .
Toen kon ze even haar geluk niet op.

JAAP KRONENBURG.

Scheveningse vissers